

ACCOUNTANCY

NYENRODE BUSINESS UNIVERSITEIT

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0711

© 2019 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING ACCOUNTANCY EN DE MASTEROPLEIDING ACCOUNTANCY VAN DE NYENRODE BUSINESS UNIVERSITEIT	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN.....	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE UITGEBREIDE OPLEIDINGSBEOORDELING	15
BIJLAGEN	33
BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER.....	35
BIJLAGE 2: BEOOGDE LEERRESULTATEN	37
BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S	42
BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA	44
BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	45

Dit rapport is vastgesteld op 9 april 2019.

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING ACCOUNTANCY EN DE MASTEROPLEIDING ACCOUNTANCY VAN DE NYENRODE BUSINESS UNIVERSITEIT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2016).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN

Bacheloropleiding Accountancy

Naam van de opleiding:	Accountancy
CROHO-nummer:	56435
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie(s):	Breukelen
Variant(en):	deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	31/12/2019

Masteropleiding Accountancy

Naam van de opleiding:	Accountancy
CROHO-nummer:	60060
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Locatie(s):	Breukelen
Variant(en):	deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	31/12/2019

Het bezoek van het visitatiepanel Economie 2 aan Nyenrode Business Universiteit vond plaats op 10 en 11 december 2018.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Nyenrode Business Universiteit
Status van de instelling:	rechtspersoon hoger onderwijs
Resultaat instellingstoets:	niet aangevraagd

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 15 oktober 2018 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Accountancy en de masteropleiding Accountancy beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. M.N. (Martin) Hoogendoorn RA, hoogleraar Financial Accounting (Externe Verslaggeving) aan de Erasmus Universiteit Rotterdam [voorzitter];
- Prof. dr. W.F.J. (Willem) Buijink, hoogleraar Accounting aan de Open Universiteit en emeritus hoogleraar Bedrijfseconomie aan Tilburg University;

- Prof. dr. ir. R. (Regine) Slagmulder, full professor in Management Accounting & Control en senior partner aan de Vlerick Business School (België);
- S. (Stephanie) Hofstetter MSc., post-masterstudent Accountancy aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid].

Het panel werd ondersteund door drs. E.G.M. (Mariette) Huisjes, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de bachelor- en masteropleiding Accountancy aan Nyenrode Business Universiteit was onderdeel van de visitatiegroep Economie 2. In november en december 2018 beoordeelde het panel in totaal zeven opleidingen aan twee universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Nyenrode Business Universiteit en Universiteit Utrecht.

Het cluster Economie 2 heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau QANU. Dr. Fiona Schouten begeleidde het cluster als coördinator van QANU. Drs. Mariette Huisjes trad op als secretaris in het cluster. Zij is door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Het visitatiepanel

Bij de samenstelling van het visitatiepanel werd rekening gehouden met de expertise, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van de panelleden. Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Em. prof. dr. F.A.G. (Frank) den Butter, emeritus hoogleraar Algemene Economie aan de Vrije Universiteit Amsterdam [voorzitter];
- Prof. dr. (Martin) M.N. Hoogendoorn RA, hoogleraar Financial Accounting (Externe Verslaggeving) aan de Erasmus Universiteit Rotterdam [voorzitter];
- Prof. dr. W.F.J. (Willem) Buijink, hoogleraar Accounting aan de Open Universiteit en emeritus hoogleraar Bedrijfseconomie aan Tilburg University;
- Prof. dr. A. (Ariane) Dupont-Kieffer, 'maître de conférences' aan het Centre for Analysis and History of Economic Representations of Université de Paris 1 Panthéon-Sorbonne (France);
- Dr. A. (Anne-Marie) Kruis, universitair hoofddocent Management Accounting & Control aan Nyenrode Business Universiteit;
- Prof. dr. ir. R. (Regine) Slagmulder, full Professor in Management Accounting & Control en senior partner aan de Vlerick Business School (België);
- S. (Stephanie) Hofstetter MSc., post-masterstudent Accountancy aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid].

Vorbereiding

Op 9 oktober 2018 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde QANU de panelvoorzitter over zijn rol tijdens de visitatie. Ook werd hij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van bezoeken en rapportage. Op 25 oktober 2018 werd het panel geïnformeerd over het beoordelingskader, het visitatieproces, de werkwijze en de planning.

De coördinator stelde een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de universiteit. De universiteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 4.

In de aanloop naar het visitatiebezoek aan Nyenrode Business Universiteit ontving QANU de zelfevaluatie rapporten van de opleidingen en stuurde deze door aan de panelleden. De coördinator en panelvoorzitter maakten een selectie van vijftien eindwerken van elk van de te beoordelen opleidingen. Deze eindwerken werden geselecteerd uit een lijst van afgestudeerden over de periode

01/09/2017 – 31/08/2018. Daarbij hielden de coördinator en voorzitter rekening met variatie in onderwerpkeuze, afstudeervariant, begeleiding en beoordeling.

De panelleden bestudeerden de zelfevaluatie-rapporten, de eindwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de vragen en opmerkingen naar aanleiding van de zelfevaluatie-rapporten, de gelezen scripties en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Het bezoek aan Nyenrode Business Universiteit vond plaats op 10 en 11 december 2018. Tijdens het bezoek bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een overzicht van dit materiaal is te vinden in bijlage 5. Het panel sprak met studenten en docenten, het management, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie en de opleidingscommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met zijn leden te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde het bezoek met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van het bezoek gaf de voorzitter een mondelinge toelichting ten overstaan van een ruime vertegenwoordiging van de faculteit, waarin hij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat panelleden prof. dr. Willem Buijink en Stephanie Hofstetter MSc. bij beide locatiebezoeken aanwezig waren;
2. De coördinator was aanwezig bij de start van elk locatiebezoek in het cluster en bij het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elk bezoek.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat voor aan de coördinator voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van de voorzitter stuurde de coördinator het rapport naar de faculteit, met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg met de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan het college van bestuur van de universiteit.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd. Het heeft daarbij in overleg met de opleidingen en vooruitlopend op de beoordelingssystematiek van het beoordelingskader dat per 1 februari 2019 gehanteerd wordt, de oordelen 'goed' en 'excellent' niet in overweging genomen.

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een Associate Degree-programma, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit en vertoont tekortkomingen op meer aspecten.

Voldoende

De opleiding voldoet over de volle breedte van de standaard aan de basiskwaliteit.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Bacheloropleiding Accountancy

Beoogde leerresultaten

Het panel vindt de eindkwalificaties voor de bacheloropleiding Accountancy uitgebreid, goed geformuleerd en van het juiste ambitieniveau. Ze sluiten aan bij de verwachtingen van het beroepenveld en worden hieraan voortdurend geijkt. Het panel heeft waardering voor de inspanningen die de programmadirectie zich getroost om de snelle veranderingen in het accountantsvak steeds een stap voor te blijven, en moedigt haar aan hiermee door te blijven gaan. Het panel bepleit een explicietere internationale oriëntatie. De bacheloropleiding dient in de profilering en eindtermen aandacht te besteden aan gedragswetenschappen. Dit laat onverlet dat het panel voor dit moment de eindkwalificaties voor de bacheloropleiding voldoende vindt aansluiten bij de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen zoals die verwoord zijn in de Dublin-descriptoren.

Programma

Het panel complimenteert de accountancyopleidingen van Nyenrode Business Universiteit, waaronder de bacheloropleiding, voor de wijze waarop zij theorie en praktijk met elkaar verweven. Dit is een unieke eigenschap van de opleidingen, en studenten worden dan ook uitstekend getraind in professionele vaardigheden. De leerlijn 'Professional leadership & development journey' is een goede operationalisatie van het concept 'robuuste accountant'. De Nyenrode-opleidingen onderscheiden zich hiermee in positieve zin van andere opleidingen. Waar het gaat om academische vaardigheden moeten docenten moeite doen om studenten te verleiden zich deze vaardigheden eigen te maken, omdat die verder van hen af staan. Maar de docenten zijn hierin bedreven, stelt het panel vast. Studenten vertonen in academisch opzicht een steile leercurve. Ook dat is een compliment waard. Alleen voor hogere-orde vaardigheden als creatief denken en probleemoplossend vermogen, en voor actief gebruik van de Engelse taal bepleit het panel meer ruimte in de opleidingen. Een aanbeveling voor de bacheloropleiding is om in de propedeuse niet zozeer op de eigen waarden, sterktes, zwaktes en ambities te reflecteren, maar studenten te laten kennismaken met relevante theorieën uit de gedragswetenschappen of business ethics. De training in academische vaardigheden in de bacheloropleiding zou een meer academisch karakter mogen krijgen, en niet zuiver in dienst moeten staan van de beroepsuitoefening.

Het panel oordeelt dat het curriculum van de bacheloropleiding Accountancy de studenten voldoende mogelijkheid biedt om de beoogde leerresultaten te behalen. Het panel waardeert ook dat de programmadirectie de opleiding steeds vernieuwt en meebeweegt met de wensen van de arbeidsmarkt. Het ziet dat het curriculum is verbeterd ten opzichte van de vorige visitatie, onder meer door academische verdieping van de financieringsvakken. Wel meent het panel dat de bacheloropleiding toekomstbestendiger kan worden gemaakt door iets meer verbreding, met name door relevante inzichten uit de gedragswetenschappen zoals economie, sociologie en psychologie.

Het panel waardeert de vele manieren waarop Nyenrode de studenten tegemoet komt met maatwerkoplossingen, zoals de acht locaties verspreid door heel Nederland waar colleges gegeven worden en de samenwerking met werkgevers. Juist al deze verschillende opties maken het combineren van studie en werk zo haalbaar mogelijk. Het panel meent dat het studeren gestimuleerd wordt door de kleine groepen, de verschillende onderwijsvormen en de recent ingevoerde vrije keuzeruimte in de bacheloropleiding. Het raadt de opleiding aan om de experimenten met blended learning op te schalen en meer te centraliseren, omdat hiermee nog betere resultaten kunnen worden geboekt.

Instream

Het panel stelt vast dat het bachelorprogramma goed aansluit bij de ingangseisen.

Personeel

Het panel stelt vast dat de bacheloropleiding Accountancy voldoende docenten heeft en dat deze over het algemeen voldoende inhoudelijk en didactisch deskundig zijn. De kwaliteitsbewaking van het uitgebreide docententeam is een constante uitdaging, maar het panel heeft zich ervan vergewist dat de opleiding dit steeds professioneler aanpakt. De monitoring van docenten gebeurt grondig en genuanceerd. Het panel beveelt de opleiding aan om alle kerngroepen te laten voorzitten door een staflid in vaste dienst, teneinde de kwaliteitsbewaking te verankeren. Het verwacht dat met de verdere verwetenschappelijking van de bacheloropleiding die het voorstelt meer gepromoveerde docenten nodig zullen zijn.

Voorzieningen

Het panel heeft vastgesteld dat de huisvesting en materiële voorzieningen zonder meer toereikend zijn voor de realisatie van het programma.

Begeleiding

Het panel moedigt de bacheloropleiding aan om aspirant-studenten transparanter te informeren over de feitelijke studieduur, die veelal langer is dan de nominale studieduur. Voor het overige is de informatievoorziening volgens het panel adequaat. Dat geldt ook voor de begeleiding van studenten. De accountancystudenten voelen zich zwaar belast door de combinatie van werk, studie en privétaken, maar zij hebben niet het gevoel er alleen voor te staan. Het panel waardeert dat de opleiding haar studenten via het online opinieplatform The Accountables en de Brenda Westra Opinielijks uitnodigt om hun stem te laten horen in debatten over de toekomst van het vak.

Kwaliteitszorg

Het panel oordeelt dat Nyenrode op een zorgvuldige wijze studenten, docenten en toekomstige werkgevers betreft bij de kwaliteitsbeoordeling van de opleiding, dat zij de suggesties die hieruit voortkomen voldoende gebruikt om de opleiding steeds verder te verbeteren, en dat zij alle stakeholders hierover voldoende informeert. Het waardeert in het bijzonder dat Nyenrode een goed functionerende proactieve opleidingscommissie heeft voor de opleidingen accountancy en dat zij uitstekende contacten onderhoudt met het werkveld. Wel vindt het panel het ambitieniveau van gemiddeld een beoordelingscijfer 7 voor de kwaliteit van cursussen en docenten voor de hoofdvakken bescheiden. Het raadt de opleiding aan om het streefcijfer te heroverwegen en mogelijk te differentiëren naar vak.

Toetsing

Het panel oordeelt dat sinds de vorige visitatie het toetsbeleid van de opleiding is geprofessionaliseerd en de positie van de examencommissie is verstevigd. Er is een goede mix van toetsvormen, met relatief weinig multiple choice-tentamens in de bacheloropleiding. Het toetsbeleid is nog wel volop in ontwikkeling en het panel moedigt de programmadirectie en de examencommissie van harte aan om deze door te zetten. Met name de verdere uitwerking en implementatie van de toetsmatrijzen en de mogelijkheid voor alle studenten om hun gecorrigeerde tentamens in te zien, verdienen hierbij aandacht.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel oordeelt dat de bacheloropleiding Accountancy de beoogde leerresultaten in voldoende mate realiseert. Het panel vond veel bachelorscripties goed geschreven en waardeert dat ze veelal in dezelfde structuur zijn gegoten. De bachelorscripties laten zien dat de studenten een onderzoeksvraag adequaat kunnen beantwoorden aan de hand van wetenschappelijke literatuur. Het is het panel gebleken dat er geen aansluitingsproblemen zijn tussen de bacheloropleiding en een vervolgopleiding als de masteropleiding op Nyenrode.

Masteropleiding Accountancy

Beoogde leerresultaten

Het panel vindt de eindkwalificaties voor de masteropleiding Accountancy uitgebreid, goed geformuleerd en van het juiste ambitieniveau. Ze sluiten aan bij de verwachtingen van het beroepenveld en worden hieraan voortdurend geijkt. Het panel heeft waardering voor de inspanningen die de programmadirectie zich getroost om de snelle veranderingen in het accountantsvak steeds een stap voor te blijven, en moedigt haar aan hiermee door te blijven gaan. Het panel bepleit een explicietere internationale oriëntatie. Het vindt de eindkwalificaties voor de masteropleiding voldoende aansluiten bij de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen zoals die verwoord zijn in de Dublin-descriptoren.

Programma

Het panel complimenteert de accountancyopleidingen van Nyenrode Business Universiteit, waaronder de masteropleiding, voor de wijze waarop zij theorie en praktijk met elkaar verweven. Dit is een unieke eigenschap van de opleidingen, en studenten worden dan ook uitstekend getraind in professionele vaardigheden. De leerlijn 'Professional leadership & development journey' is een goede operationalisatie van het concept 'robuuste accountant'. De Nyenrode-opleidingen onderscheiden zich hiermee in positieve zin van andere opleidingen. Waar het gaat om academische vaardigheden moeten docenten moeite doen om studenten te verleiden zich deze vaardigheden eigen te maken, omdat die verder van hen af staan. Maar de docenten zijn hierin bedreven, stelt het panel vast. Studenten vertonen in academisch opzicht een steile leercurve. Ook dat is een compliment waard. Alleen voor hogere-orde vaardigheden als creatief denken en probleemoplossend vermogen, en voor actief gebruik van de Engelse taal bepleit het panel meer ruimte in de opleidingen.

In de masteropleiding is de training in zowel de professionele als de academische vaardigheden adequaat. Veel studenten moeten wennen aan het doen van academisch onderzoek, maar ervaren uiteindelijk dat dit hun beroepspraktijk verrijkt. Wel zouden de masterstudenten volgens het panel meer kunnen worden aangemoedigd om eigen academisch onderzoek te doen. Dit past het beste bij een academische opleiding. Het panel oordeelt dat het curriculum van de masteropleiding Accountancy de studenten voldoende mogelijkheid biedt om de beoogde leerresultaten te behalen. Het waardeert ook dat de programmadirectie de opleiding steeds vernieuwt en meebeweegt met de wensen van de arbeidsmarkt. Het panel waardeert de vele manieren waarop Nyenrode de studenten tegemoet komt met maatwerkoplossingen, zoals de acht locaties verspreid door heel Nederland waar colleges gegeven worden, de samenwerking met werkgevers, en de vier leerroutes met elk een verschillend studietempo en de twee scriptietrajecten. Juist al deze verschillende opties maken het combineren van studie en werk zo haalbaar mogelijk.

Het panel meent dat het studeren gestimuleerd wordt door de kleine groepen en de verschillende onderwijsvormen. Het raadt de opleiding aan om de experimenten met blended learning op te schalen en meer te centraliseren, omdat hiermee nog beter resultaten kunnen worden geboekt. Het beveelt de masteropleiding ook aan om het gemis aan ervaring met eigen dataverzameling in het speciale scriptietraject te ondervangen door hieraan elders in de opleiding aandacht te besteden en door studenten de meerwaarde van het reguliere scriptietraject te laten inzien.

Instroom

Het panel waardeert dat Nyenrode verschillende voortrajecten aanbiedt voor de masteropleiding Accountancy, die blijkens de rendementcijfers voor de verschillende groepen effectief zijn, en die de opleiding voor een brede groep studenten toegankelijk maken. Dit bevordert de diversiteit van de beroepsgroep. Het panel beveelt aan om in de premasterprogramma's (met name die voor hbo'ers) meer tijd in te ruimen voor gedragswetenschappen en methodologie.

Personeel

Het panel stelt vast dat de masteropleiding voldoende docenten heeft en dat deze over het algemeen voldoende inhoudelijk en didactisch deskundig zijn. De kwaliteitsbewaking van het uitgebreide

docententeam is een constante uitdaging, maar het panel heeft zich ervan vergewist dat de opleiding dit steeds professioneler aanpakt. De monitoring van docenten gebeurt grondig en genuanceerd. Het panel beveelt de opleiding aan om alle kerngroepen te laten voorzitten door een stafid in vaste dienst, teneinde de kwaliteitsbewaking te verankeren. Het ondersteunt van harte het streven om masterscripties door ten minste één gepromoveerde docent te laten begeleiden.

Voorzieningen

Het panel heeft vastgesteld dat de huisvesting en materiële voorzieningen zonder meer toereikend zijn voor de realisatie van het programma.

Begeleiding

Het panel moedigt de masteropleiding aan om aspirant-studenten transparanter te informeren over de feitelijke studieduur, die veelal langer is dan de nominale studieduur. Voor het overige is de informatievoorziening adequaat. Dat geldt ook voor de begeleiding van studenten. De accountancystudenten voelen zich zwaar belast door de combinatie van werk, studie en privétaken, maar zij hebben niet het gevoel er alleen voor te staan. Het panel waardeert dat de opleiding haar studenten via het online opinieplatform The Accountables en de Brenda Westra Opinieprijz uitnodigen om hun stem te laten horen in debatten over de toekomst van het vak.

Kwaliteitszorg

Het panel oordeelt dat Nyenrode op een zorgvuldige wijze studenten, docenten en toekomstige werkgevers betreft bij de kwaliteitsbeoordeling van de opleiding, dat zij de suggesties die hieruit voortkomen voldoende gebruikt om de opleiding steeds verder te verbeteren, en dat zij alle stakeholders hierover voldoende informeert. Het waardeert in het bijzonder dat Nyenrode een goed functionerende proactieve opleidingscommissie heeft voor de opleidingen accountancy en dat zij uitstekende contacten onderhoudt met het werkveld. Wel vindt het panel het ambitieniveau van gemiddeld een beoordelingscijfer 7 voor de kwaliteit van cursussen en docenten voor de hoofdvakken bescheiden. Het raadt de opleiding aan om het streefcijfer te heroverwegen en mogelijk te differentiëren naar vak.

Toetsing

Het panel oordeelt dat sinds de vorige visitatie het toetsbeleid van de opleiding is geprofessionaliseerd en de positie van de examencommissie is verstevigd. Er is een goede mix van toetsvormen met relatief weinig multiple choice-tentamens en veel mondelinge toetsen, wat het panel gunstig acht voor de professionele ontwikkeling van studenten. Het toetsbeleid is nog wel volop in ontwikkeling en het panel moedigt de programmadirectie en de examencommissie van harte aan om deze door te zetten. Met name een meer uitgebreide en transparante onderbouwing van de cijfers voor de masterscripties (en beloning van extra prestaties), de verdere uitwerking en implementatie van de toetsmatrijzen en de mogelijkheid voor alle studenten om hun gecorrigeerde tentamens in te zien, verdienen hierbij aandacht.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel oordeelt dat de masteropleiding Accountancy de beoogde leerresultaten in voldoende mate realiseert. De masterscripties laten zien dat de studenten zelfstandig onderzoek kunnen verrichten, een hypothese kunnen ontwikkelen, hun data kritisch kunnen verwerken, en de conclusie goed kunnen verwoorden. Het panel vond veel masterscripties relevant en actueel, met interessante hypothesen die goed waren ingebed in wetenschappelijke literatuur. Wel ontbreekt in de scripties van masterstudenten die het speciale traject kiezen een element van de empirische onderzoekscyclus, namelijk zelf verzamelde data. Het panel heeft hiervoor begrip maar beveelt de programmadirectie van de masteropleiding aan om studenten die voor het reguliere traject kiezen – en dus wel zelf hun data verzamelen – hiervoor, bijvoorbeeld in de beoordeling, extra te belonen.

De afgestudeerde accountants hebben de banen voor het uitkiezen. Degenen van hen die het panel heeft gesproken zijn trotse ambassadeurs voor de opleiding, en zij maakten een robuuste indruk, precies zoals de opleiding beoogt.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Accountancy

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Programma, oriëntatie	voldoende
Standaard 3: Programma, inhoud	voldoende
Standaard 4: Programma, leeromgeving	voldoende
Standaard 5: Instroom	voldoende
Standaard 6: Personeel	voldoende
Standaard 7: Voorzieningen	voldoende
Standaard 8: Begeleiding	voldoende
Standaard 9: Kwaliteitszorg	voldoende
Standaard 10: Toetsing	voldoende
Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Masteropleiding Accountancy

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Programma, oriëntatie	voldoende
Standaard 3: Programma, inhoud	voldoende
Standaard 4: Programma, leeromgeving	voldoende
Standaard 5: Instroom	voldoende
Standaard 6: Personeel	voldoende
Standaard 7: Voorzieningen	voldoende
Standaard 8: Begeleiding	voldoende
Standaard 9: Kwaliteitszorg	voldoende
Standaard 10: Toetsing	voldoende
Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter, prof. dr. Martin Hoogendoorn RA, en de secretaris, drs. Mariette Huisjes, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 9 april 2019.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE UITGEBREIDE OPLEIDINGSBEOORDELING

De opleidingen accountancy aan Nyenrode Business Universiteit tellen in totaal zo'n 700 studenten en vallen onder verantwoordelijkheid van een tweehoofdige programmadirectie accountancy, die rechtstreeks verantwoording aflegt aan de rector magnificus. De dagelijkse leiding van het onderwijs berust bij een team propedeuse & bachelor Accountancy, onder leiding van een programmadirecteur en een team premaster, master & postmaster Accountancy, eveneens geleid door een programmadirecteur.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Nyenrode Business Universiteit stelt zich ten doel om 'robuuste accountants' op te leiden: brede assuranceprofessionals met een rechte rug, die niet alleen over de juiste kennis, maar ook over voldoende persoonlijke vorming beschikken om een kritisch, objectief, helder en geïntegreerd oordeel te geven, over meer dan alleen financiën. De eindtermen van de bachelor en masteropleiding zijn gebaseerd op dit profiel. Van bachelors wordt verwacht dat zij de beschikking hebben over de internationaal geaccepteerde kennis van het accountantsvak. De masteropleiding leidt studenten op tot academisch gevormde professionals en bereidt ze voor op de postmasterfase, die toelidt naar afronding van de theoretische opleiding tot registeraccountant. De eindtermen voor beide opleidingen worden voortdurend geïkt, in overleg met de beroepspraktijk. Het panel constateert dan ook dat de eindkwalificaties goed aansluiten bij de eisen van beroepenveld en het vakgebied. Dit wordt bevestigd door de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding, een zelfstandig bestuursorgaan dat evenals de NVAO de kwaliteit van de opleidingen Accountancy bewaakt. De eindtermen voor zowel de bachelor- als de masteropleiding vindt het panel uitgebreid, goed geformuleerd en van het juiste ambitieniveau. De eindtermen sluiten herkenbaar aan bij de Dublin-descriptoren.

Het panel heeft waardering voor de inzet die de programmadirectie zich getroost om de opleidingen steeds te vernieuwen, bijvoorbeeld door de ICT-component in het curriculum te versterken. Het moedigt de programmadirectie aan om deze inspanningen voort te zetten. Gezien het hoge tempo waarin het accountantsvak zich momenteel ontwikkelt, blijft het een voortdurende uitdaging om met die ontwikkelingen gelijke tred te houden. Het panel onderschrijft volledig de visie die het opleidingsmanagement hierop tijdens het locatiebezoek verwoordde: studenten worden opgeleid voor een onbekende toekomst en het is niet duidelijk welke vraagstukken zij in hun loopbaan moeten oplossen. De opleidingen kunnen hen alleen zo goed mogelijk toerusten om de uitdagingen die op hun pad komen – welke dat ook zijn – het hoofd te bieden.

Het panel vindt dat de eindtermen zich nu iets te veel tot de Nederlandse situatie beperken. Weliswaar worden studenten opgeleid voor de Nederlandse arbeidsmarkt, maar de grote Nederlandse accountantskantoren zijn tegenwoordig wereldspelers. In de internationaal georiënteerde traditie van Nyenrode zou het goed passen om meer aansluiting te zoeken bij internationale eisen. Dit zou explicieter tot uitdrukking mogen komen in de eindtermen. Ook raadt het panel de programmadirectie aan de opleidingen te spiegelen aan vergelijkbare buitenlandse opleidingen, zoals die van het Gies College of Business in Illinois, de Brigham Young University in Utah, en het Texas McCombs Department of Accounting van de University of Texas in Austin.

De bacheloropleiding zou naar het oordeel van het panel versterkt moeten worden door meer aandacht te besteden aan de gedragswetenschappen. Als aanbieder van de enige Nederlandse bacheloropleiding Accountancy en deeltijdopleiding voor werkenden heeft Nyenrode een bijzondere

positie. Het is dan ook begrijpelijk dat de opleiding zich toespitst is op het accountantsvak en daardoor relatief 'smal' is. Toch meent het panel dat de bacheloropleiding Accountancy aan Nyenrode meer ruimte moet bieden aan theorievorming over gedrag en cultuur in organisaties.

Het panel heeft waardering voor de bacheloreindkwalificaties genoemd bij 1a (heeft basiskennis van de kwantitatieve methoden van een wetenschappelijke aanpak van problemen en heeft kennis en inzicht in de principes en uitgangspunten van de wetenschapsfilosofie en de methoden van toegepast onderzoek), omdat hierin de academische oriëntatie van de opleiding verankerd is. Bij eindterm 8a (heeft kennis van en inzicht in de meso- en macro-economie) ontbreekt 'micro-economie'. Dit zou naar het oordeel van het panel moeten worden toegevoegd, zodat de opleiding wordt verbreed en ruimte biedt aan de gedragswetenschappen.

Overwegingen

Het panel vindt de eindkwalificaties voor zowel de bachelor- als masteropleiding Accountancy aan Nyenrode Business Universiteit uitgebreid, goed geformuleerd en van het juiste ambitieniveau. Ze sluiten aan bij de verwachtingen van het beroepenveld en worden hieraan voortdurend geijkt. Het panel heeft waardering voor de inspanningen die de programmadirectie zich getroost om de snelle veranderingen in het accountantsvak steeds een stap voor te blijven, en moedigt haar aan hiermee door te blijven gaan. Voor zowel de bachelor- als de masteropleiding bepleit het panel een explicietere internationale oriëntatie. De bacheloropleiding dient in de profilering en eindtermen aandacht te besteden aan gedragswetenschappen. Dit laat onverlet dat het panel voor dit moment de eindkwalificaties voor zowel de bachelor- als de masteropleiding voldoende vindt aansluiten bij de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen zoals die verwoord zijn in de Dublin-descriptoren.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Programma, oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Bevindingen

Bachelor- en masteropleiding

De accountancy-opleidingen aan Nyenrode onderscheiden zich van vergelijkbare opleidingen door een grote verwevenheid van theorie en praktijk, en ruime gelegenheid om professionele vaardigheden te oefenen. Dit is een unieke eigenschap van de opleidingen. Het gegeven dat alle studenten en veel docenten in de praktijk werkzaam zijn schept hiervoor een goede basis, maar de opleidingen benutten die ook optimaal en dat acht het panel een compliment waard. Het geformuleerde ideaal van de 'robuuste accountant' leeft echt, heeft het panel daarnaast geconstateerd. De leerlijn 'Professional leadership & development journey', die als een rode draad door zowel de bachelor- als de masteropleiding loopt en die studenten helpt om zich tot een robuuste accountant te ontwikkelen, is een uitstekende manier om soft skills en een moreel kompas te verwerven en te leren omgaan met dilemma's.

De training in professionele vaardigheden sluit aan bij de belangstelling en persoonlijke leerdoelen van studenten; dit ligt anders met de academische vaardigheden, heeft het panel tijdens het locatiebezoek vernomen. Het panel heeft waardering voor de wijze waarop de docenten zich inzetten om de studenten stapsgewijs uit hun 'comfort zone' te lokken en naar een academisch hoger niveau te tillen. Ze doen dit bijvoorbeeld door ook bij het trainen van academische vaardigheden steeds de schakel naar de praktijk te zoeken ('een wetenschappelijk artikel weerspreken is niet wezenlijk

anders dan een audit verdedigen'). Door deze aanpak laten de accountancystudenten op het gebied van academische vaardigheden een steile leercurve zien.

Voor twee soorten vaardigheden zou het panel in de accountantsopleidingen meer ruimte willen vragen. Dat zijn ten eerste typische hogere-orde vaardigheden als creatief denken en probleemoplossend vermogen, en ten tweede het actief gebruik van het Engels. Van beide soorten vaardigheden is te verwachten dat zij de studenten in hun professionele toekomst veel zullen opleveren, hoe die toekomst er ook precies uit mag zien. Gezien de internationale inbedding van veel kantoren en bedrijven zouden studenten niet alleen in staat moeten zijn Engelstalige vakliteratuur te lezen (wat ze nu al doen), maar ook ten minste eenmaal in hun opleiding zelf een paper in het Engels moeten schrijven en een Engelstalige presentatie moeten geven.

Bacheloropleiding

Als vermeld is het panel enthousiast over de leerlijn 'Professional leadership & development journey', waarin de studenten zich bekwamen in beroepsvaardigheden. Wel is tijdens het locatiebezoek gebleken dat het groepsgewijs reflecteren op de eigen waarden, sterktes, zwaktes en ambities voor de propedeusestudenten iets te vroeg komt. Dit stuit bij hen op weerstand, wat het panel gezien hun veelal prille carrièrefase begrijpelijk vindt. Beter lijkt het om in dit stadium een basis te leggen door de studenten te laten kennismaken met relevante theorieën uit de gedragswetenschappen (zie ook de aanbevelingen onder standaard 3), of business ethics.

Academische vaardigheden maken de studenten zich eigen tijdens de vakken 'Auditing theory' en 'Financial accounting theory' en tijdens de drie driedaagse zomercursussen die gedurende de bacheloropleiding worden gegeven. Deze zijn met name bedoeld voor wetenschappelijke oriëntatie. Ze hebben respectievelijk als thema 'De robuuste accountant', 'Issues in financial accounting', en 'Financiering 3'. Het panel is positief over de leerlijn academische vaardigheden, maar vindt dat deze voor een wetenschappelijke opleiding als Nyenrode nog academischer kan; zij staat nu te zeer in dienst van de beroepsuitoefening. Het panel is zich (nogmaals) bewust van de bijzondere positie van de opleiding aan Nyenrode, maar pleit er wel voor om het verschil met andere basisopleidingen voor het accountantsvak in dit opzicht kleiner te maken. Zo zou het onderwijs in de methodologie van empirisch onderzoek kunnen worden versterkt. Deze komt aan de orde in de vakken 'Statistical estimation & testing' en 'Sampling & regression analysis', in totaal voor 10 EC. Ook komt het terug in de cursus 'Bachelorscriptie'. Dit zou wat het panel betreft meer mogen zijn. De methodologievakken moeten de studenten in staat stellen om goed uit de voeten te kunnen met gedragswetenschappelijk onderzoek, om zich hiermee als academisch gevormde accountant op de arbeidsmarkt te onderscheiden. De bachelorstudenten zouden bijvoorbeeld op beperkte schaal kunnen kennismaken met empirisch onderzoek, en zelf data verzamelen.

Met hun bachelorscriptie laten de studenten zien dat zij zich de academische vaardigheden ook daadwerkelijk hebben eigen gemaakt. Het panel vindt de vorm die daarvoor gekozen is (een meta-analyse van wetenschappelijke artikelen) geschikt voor het beoogde niveau van de bachelorstudenten. De studenten staan eerst op de schouders van anderen, voordat ze in de masterfase eigen empirisch onderzoek gaan doen. Wel zou als het aan het panel ligt aan ambitieuze studenten de mogelijkheid moeten worden geboden om toch ook in de bachelorfase al eigen empirisch onderzoek te doen.

Masteropleiding

In de eerste 30 EC van de masteropleiding is de leerlijn 'Professional leadership & development journey' verweven in de kennisvakken. Zo wordt bij het vak 'Advanced auditing' een training gegeven in overtuigend presenteren en verdedigen. De laatste 30 EC van de masteropleiding staat bekend als het 'onderzoeksjaar'. Het bevat de vakken 'Academic research in accountancy', waarin studenten kennis en vaardigheden aanleren om wetenschappelijke artikelen te kunnen begrijpen, analyseren en evalueren, en 'Advanced research course accountancy', dat hen voorbereidt op het schrijven van de masterscriptie en waarin zij elkaars werk becommentariëren. Studenten zijn enthousiast over deze onderzoeksleerlijn, zo vernam het panel. Ze moesten er aanvankelijk aan wennen, maar vinden

dat de academische training hun de juiste concepten aanreikt om in hun dagelijkse professionele praktijk net iets verder door te denken. De onderzoeksleerlijn maakt de opleiding toekomstbestendig doordat de studenten niet alleen 'de regeltjes' kennen, maar ook de wereld die daar achter zit begrijpen. Ook als de regels veranderen, staan ze niet met lege handen. Jammer vindt het panel alleen dat het merendeel van de studenten gebruikmaakt van bestaande datasets. Hoewel het begrip heeft voor de motieven hiervoor (tijdsdruk, klanten niet willen belasten met onvolwassen vragenlijsten), zou het vormend zijn voor studenten als zij nog actiever deelnemen aan het academisch onderzoekstraject. Ook zouden studenten meer kunnen worden aangemoedigd om exploratief, verkennend onderzoek uit te voeren. Dit verhoogt het wetenschappelijke gehalte van de opleiding.

Overwegingen

Het panel complimenteert de accountancyopleidingen van Nyenrode Business Universiteit voor de wijze waarop zij theorie en praktijk met elkaar verweven. Dit is een unieke eigenschap van de opleidingen, en studenten worden dan ook uitstekend getraind in professionele vaardigheden. De leerlijn 'Professional leadership & development journey' is een goede operationalisatie van het concept 'robuuste accountant'. De Nyenrode-opleidingen onderscheiden zich hiermee in positieve zin van andere opleidingen. Waar het gaat om academische vaardigheden moeten docenten moeite doen om studenten te verleiden zich deze vaardigheden eigen te maken, omdat die verder van hen af staan. Maar de docenten zijn hierin bedreven, stelt het panel vast. Studenten vertonen in academisch opzicht een steile leercurve. Ook dat is een compliment waard. Alleen voor hogere-orde vaardigheden als creatief denken en probleemoplossend vermogen, en voor actief gebruik van de Engelse taal bepleit het panel meer ruimte in de opleidingen.

Een aanbeveling voor de bacheloropleiding is om in de propedeuse niet zozeer op de eigen waarden, sterktes, zwaktes en ambities te reflecteren, maar studenten te laten kennismaken met relevante theorieën uit de gedragswetenschappen of business ethics. De training in academische vaardigheden in de bacheloropleiding zou een meer academisch karakter mogen krijgen, en niet zuiver in dienst moeten staan van de beroepsuitoefening.

In de masteropleiding is de training in zowel de professionele als de academische vaardigheden adequaat. Veel studenten moeten wennen aan het doen van academisch onderzoek, maar ervaren uiteindelijk dat dit hun beroepspraktijk verrijkt. Wel zouden de masterstudenten volgens het panel meer kunnen worden aangemoedigd om eigen academisch onderzoek te doen. Dit past het beste bij een academische opleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Programma, inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

Bachelor- en masteropleiding

De kenniscomponent van de opleiding Accountancy bij Nyenrode omvat de drie klassieke hoofdvakgebieden van accountancy, namelijk: auditing, bestuurlijke informatievoorziening en externe verslaggeving. Het vakgebied auditing komt aan de orde bij de vakken 'Auditing beginselen' en 'Auditing theory' in de bacheloropleiding en 'Advanced auditing' in de masteropleiding. Deze vakken combineren wetenschappelijke theorievorming met casussen uit de praktijk. Het vakgebied bestuurlijke informatievoorziening wordt behandeld tijdens de vakken 'BIV-inleiding' en 'BIV-

Business information systems' in de bacheloropleiding en 'BIV-interne beheersing' in de masteropleiding. De vakken verbinden een traditionele procesmatige insteek met een moderne gedragsmatige component en met IT-aspecten. Het vakgebied externe verslaggeving omvat een uitgebreide leerlijn die naar voren komt in vakken als 'Comptabele aspecten financial accounting 1', 'Comptabele aspecten financial accounting 2' en 'Financial accounting'. Externe verslaggeving focust zich op de techniek van het boekhouden en op Nederlandse en internationale wet- en regelgeving. Ondersteunend zijn organisatorische vakken zoals 'Corporate governance' en 'Management control', vakken over wetgeving en vakken op het gebied van financiering en algemene economie.

Het panel vindt dat het curriculum van de beide opleidingen goed in elkaar zit, met per vak een logische opbouw van inleiding naar steeds verdere verdieping. Te waarderen is dat het curriculum voortdurend vernieuwd wordt, en meebeweegt met de veranderende wensen in de samenleving. Zo is tegen de achtergrond van boekhoudschandalen het dilemmaonderwijs in de accountancy leerlijn versterkt, besteden de vakken bestuurlijke informatievoorziening in de masterfase ook aandacht aan informatieverschaffing op niet-financiële gebieden zoals milieu en sociaal beleid, en is er een keuzemodule 'Big data'. Een werkgroep Data driven auditing brengt intussen advies uit over een grotere rol voor ICT in het onderwijs. Het panel heeft zich tijdens het locatiebezoek verdiept in de college-inhoud en het studiemateriaal en vindt beide van een goed niveau.

Bacheloropleiding

Het panel constateert dat aan de wens van het eerdere visitatiepanel uit 2012 om in de bacheloropleiding meer academische verdieping aan te brengen in de financieringsvakken gehoor is gegeven. De financieringsvakken zijn nu uitgebreid en het panel is tevreden over de omvang en het niveau ervan.

Zoals onder standaard 1 vermeld, beveelt het panel aan de bacheloropleiding te verbreden door in het curriculum meer aandacht te besteden aan de gedragswetenschappen. Hiertoe kan in het curriculum geput worden uit gedragswetenschappen als economie, sociologie en psychologie. Kennis hiervan geeft studenten een goede basis voor hun academische en persoonlijke vorming, helpt hen om verschijnselen op de werkvloer te duiden, en maakt het eenvoudiger om onderzoeksmethoden bewust toe te passen.

Overwegingen

Het panel oordeelt dat het curriculum van de bachelor- en masteropleiding Accountancy op Nyenrode de studenten voldoende mogelijkheid biedt om de beoogde leerresultaten te behalen. Het panel waardeert ook dat de programmadirectie de opleidingen steeds vernieuwt en meebeweegt met de wensen van de arbeidsmarkt. Het ziet dat het bachelorcurriculum is verbeterd ten opzichte van de vorige visitatie, onder meer door academische verdieping van de financieringsvakken. Wel meent het panel dat de bacheloropleiding toekomstbestendiger kan worden gemaakt door iets meer verbreding, met name door relevante inzichten uit de gedragswetenschappen zoals economie, sociologie en psychologie.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Programma, leeromgeving

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

Bachelor- en masteropleiding

De Accountancy-opleidingen op Nyenrode zijn erop ingericht om het studenten zo makkelijk mogelijk te maken hun studie met hun werk te combineren. Zo worden de meeste colleges decentraal aangeboden op acht locaties verspreid over Nederland, van Zwolle tot Eindhoven en Den Haag. Hierdoor hoeven de studenten niet ver te reizen. De colleges vinden plaats op een vaste dag in de week, meestal de vrijdag. Om de studie overzichtelijk te houden lopen in de bacheloropleiding niet meer dan twee vakken parallel, in de masteropleiding volgen studenten één vak tegelijk. Dankzij de decentrale aanpak wordt gewerkt met kleine cursusgroepen van zo'n vijftien tot dertig studenten, die elkaar goed leren kennen en een persoonlijke band met elkaar en hun docenten ontwikkelen. Ook de incidentele meerdaagse centrale cursussen op Nyenrode worden veelal ingevuld met kleine groepen, soms afgewisseld met plenaire colleges. Om de details van de opleiding in te vullen werkt de opleiding nauw samen met de werkgever van de student. Gedrieën verzorgen zij een studieplan op maat waaraan alle partijen gebonden zijn, de zogeheten tripartiete overeenkomst. Het panel vindt dat al deze aspecten de opleiding voortreffelijk doen aansluiten op de behoeften van de studenten.

De opleidingen kennen diverse werkvormen zoals werkgroepen, hoorcolleges, discussies, presentaties, individuele opdrachten en groepsopdrachten. Soms beoordelen studenten elkaars werk, soms krijgt één groep de opdracht een paper te verdedigen, terwijl een andere groep oppositie moet voeren. Het panel vindt de werkvormen die Nyenrode inzet voldoende gevarieerd.

Nyenrode is voorzichtig begonnen te experimenteren met *blended learning*, zo heeft het panel vastgesteld. Enkele vakken volgen het *flipped classroom*-principe: studenten bereiden zich thuis voor met webcasts, zodat de colleges kunnen worden gebruikt voor interactie en verdieping in plaats van kennisoverdracht. Het vak 'Auditing beginselen' werkt met een audit game, een simulatieomgeving waarin de studenten direct hun kennis kunnen toepassen en de effectiviteit van verschillende controletechnieken kunnen evalueren. Het panel staat zeer positief tegenover dit soort experimenten. Met *blended learning* kan, zoals men zelf ook vaststelt, de opleiding nog beter aansluiten bij de belevingswereld van individuele studenten en kan het onderwijs actiever en effectiever worden gemaakt. Het panel beveelt de opleidingen dan ook aan om de experimenten op te schalen. De accountantsopleidingen op Nyenrode beschikken over een uitstekende uitgangspositie om *blended learning* toe te passen. Ook de recente invoering van het *learning management* systeem Canvas maakt dit makkelijker, bijvoorbeeld omdat het de communicatie tussen studenten en docenten ondersteunt.

Bacheloropleiding

Met ingang van 2016 is in de laatste twee jaar van de bacheloropleiding een vrije keuzeruimte van 13 EC ingevoerd. Vierdejaarsstudenten kunnen deze ofwel invullen met de modules reflectie accountantspraktijk en de summercourse reflectie accountantspraktijk (tezamen 13 EC), ofwel met keuzevakken accountancy voor in totaal 13 EC. Bij deze laatste optie worden de vakken 'Advanced bookkeeping', 'Big Data' en 'Besturen en leidinggeven' aangeboden en/of kunnen studenten een ander vak kiezen uit het aanbod van Nyenrode of een andere Nederlandse of buitenlandse universiteit. Deze vrije keuzeruimte vergroot de mogelijkheden voor studenten om hun studie naar eigen wens in te richten, wat het panel een goede ontwikkeling vindt.

Een andere wijziging in 2016 is de verlenging van de nominale studieduur van de bacheloropleiding van vierenhalf naar vijf jaar. Dit blijkt reëler en maakt het makkelijker voor studenten om binnen de nominale termijn af te studeren. Alleen voor wie de vrije keuzeruimte invult met het vak 'Reflectie op de accountantspraktijk' blijft de nominale studieduur vierenhalf jaar. Deze studenten passen de gedoeerde theorie toe op hun eigen werkervaring en werken hiervoor gedurende het hele vierde

studiejaar aan hun portfolio. Het panel vindt ook dit een goede aanpassing; de twee opties bieden studenten vrijheid om hun opleiding op maat in te richten.

Masteropleiding

De masteropleiding Accountancy is flexibel en biedt vier leerroutes: een regulier traject, een versneld traject (met extra cursussen), een *busy season proof* traject (zonder studieverplichtingen tussen januari en april) en een *easy going* traject (alleen studeren en college volgen wanneer het jou uitkomt). Het panel vindt dit wederom getuigen van een goede studentgerichtheid.

Bijzonder aan de masteropleiding Accountancy is dat studenten kunnen kiezen tussen een regulier of een speciaal scriptietraject. In het reguliere traject bepalen de studenten zelf hun scriptieonderwerp, vergaren zij zelf hun onderzoeksdata en zijn zij zelf verantwoordelijk voor het maken en bewaken van een tijdsplanning. Deze studenten hebben gemiddeld negen tot twaalf maanden nodig om hun scriptie af te ronden. Het speciale scriptietraject is bestemd voor studenten die een steuntje in de rug nodig hebben. Hiervan maakt ongeveer 60 procent gebruik. Zij sluiten met hun scriptieonderwerp aan bij het onderzoek van de staf en mogen gebruikmaken van de dataset die is verzameld tijdens de 'Advanced research course accountancy'. Zij worden ingedeeld in groepen van maximaal vier studenten en volgen een strakke tijdsplanning met harde deadlines. Dit alles zorgt voor een relatief korte doorlooptijd van vijf tot zes maanden. Het panel vindt dit deze regeling enerzijds een slimme manier om zoveel mogelijk studenten op tijd te laten afstuderen en waardeert dat studenten ook hier een keus hebben. Anderzijds wijst het erop dat studenten die deelnemen aan het speciale scriptietraject een fase van de empirische cyclus missen, doordat zij niet zelf data verzamelen. Dit zou opgelost kunnen worden door hieraan elders in het programma meer aandacht te besteden (zie standaard 2), en door studenten de meerwaarde te laten inzien van het reguliere in plaats van het speciale scriptietraject.

Overwegingen

Het panel waardeert de vele manieren waarop Nyenrode de studenten tegemoet komt met maatwerkoplossingen, zoals de acht locaties verspreid door heel Nederland waar colleges gegeven worden, de samenwerking met werkgevers, en in de masteropleiding de vier leerroutes met elk een verschillend studietempo en de twee scriptietrajecten. Juist al deze verschillende opties maken het combineren van studie en werk zo haalbaar mogelijk.

Het panel meent dat het studeren gestimuleerd wordt door de kleine groepen, de verschillende onderwijsvormen en de recent ingevoerde vrije keuzeruimte in de bacheloropleiding. Het raadt de opleidingen aan om de experimenten met blended learning op te schalen en meer te centraliseren, omdat hiermee nog beter resultaten kunnen worden geboekt. Het beveelt de masteropleiding aan om het gemis aan ervaring met eigen dataverzameling in het speciale scriptietraject te ondervangen door hieraan elders in de opleiding aandacht te besteden en door studenten de meerwaarde van het reguliere scriptietraject te laten inzien.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

Standaard 5: Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

Bacheloropleiding

De ingangseis voor de bacheloropleiding Accountancy is een vwo-diploma of een propedeuse van een financieel-economische hbo-opleiding aangevuld met wiskunde A, B of D op vwo-niveau. Tijdens

een *matching*-dag kunnen studenten hun verwachtingen toetsen. Ook de universiteit zelf checkt studenten op accurate verwachtingen en de juiste werkhouding en motivatie. Bij twijfel vindt een gesprek plaats met een studiecoach. Studenten die nog op zoek zijn naar een baan om hun studie mee te combineren (en naar een werkgever die de studie wil bekostigen) krijgen ondersteuning bij het vinden van vacatures en bij het succesvol doorlopen van sollicitatieprocedures. Het panel vindt dat het bachelorprogramma goed aansluit bij de ingangseisen.

Masteropleiding

Studenten die de bacheloropleiding Accountancy op Nyenrode hebben behaald krijgen zonder meer toegang tot de masteropleiding. Voor anderen is er een voortraject. De grootste groep zij-instromers komt van een hbo-opleiding Accountancy. Voor hen is er een standaard premasterprogramma van 22 EC. Een deel van de premastervakken wordt als minor aangeboden op de Hogeschool Rotterdam en de Haagse Hogeschool, zodat studenten al tijdens hun hbo-opleiding aan de premaster kunnen werken. Ook voor studenten met een hbo-diploma Bedrijfseconomie of studenten die het schakeltraject op Nyenrode (zie onder) hebben gevolgd is er sinds 2018 één premasterprogramma, van 35 EC. Wie elders een wo-bacheloropleiding Accountancy & Controlling, Bedrijfseconomie, Bedrijfskunde of Economie heeft behaald, volgt een premasterprogramma van 36 EC. Studenten die geen relevante vooropleiding hebben (dus een andere vooropleiding hebben dan de hierboven genoemde), moeten voorafgaand aan het premasterprogramma een eenjarig schakeltraject Accountancy & Controlling van 56 EC volgen. Afhankelijk van hun vooropleiding kunnen zij voor onderdelen daarvan vrijstelling krijgen. Het panel waardeert dat door de verschillende voortrajecten een brede categorie studenten uiteindelijk toegang kan krijgen tot de opleiding. Dit bevordert de diversiteit van de beroepsgroep. Qua rendementen zijn er geen significante verschillen tussen studenten met een hbo- of wo-achtergrond, heeft het panel vastgesteld aan de hand van eigen onderzoek van Nyenrode. Blijkbaar slagen de premastertrajecten er effectief in de verschillen gelijk te trekken. Wel vindt het panel het nodig (in lijn met de aanbeveling onder standaard 3) om in de premasterprogramma's een kennisbasis te leggen op het gebied van gedragswetenschappen en methodologie. Zo worden de zij-instromers op hetzelfde niveau gebracht als de Nyenrode-bachelors, die als het advies van het panel wordt opgevolgd hierin ook meer geschoold zullen worden. Zeker hbo-studenten zullen deficiënties op deze gebieden moeten wegwerken. Wie de vereiste vorming al heeft, zou vrijstelling moeten krijgen.

Overwegingen

Het panel vindt dat het bachelorprogramma goed aansluit bij de ingangseisen. Met betrekking tot de masteropleiding waardeert het panel dat Nyenrode verschillende voortrajecten aanbiedt, die blijkens de rendementscijfers voor de verschillende groepen effectief zijn, en die de opleidingen voor een brede groep studenten toegankelijk maken. Dit bevordert de diversiteit van de beroepsgroep. Het panel beveelt aan om in de premasterprogramma's (met name die voor hbo'ers) meer tijd in te ruimen voor gedragswetenschappen en methodologie. Dit is nodig om de zij-instromers op hetzelfde niveau te krijgen als de Nyenrode-bachelors, die als het advies van het panel wordt opgevolgd hierin ook meer geschoold zullen worden.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 5 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 5 als 'voldoende'.

Standaard 6: Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Bevindingen

Nyenrode werkt voor personeelsinzet bij de Accountancy-opleidingen met een schillenmodel. Vaste kern daarvan is interne staf, met 41 docenten in vaste dienst, gestationeerd op Nyenrode en

ondersteund door een onderwijsbureau. Zij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijs en onderzoek. De interne faculteit is langs inhoudelijke lijnen ingedeeld in drie centers: Accountancy, Auditing & Control; Corporate Reporting, Finance & Tax; en Corporate Governance & Law. Binnen de centers fungeren kerngroepen, die elk een cluster cursussen ontwikkelen en vernieuwen. De kerngroepen bestaan zowel uit interne stafleden als externe 'ontwikkelaars' (82). Zij stellen het raamwerk vast waarbinnen de cursussen worden gegeven, door 307 externe parttime docenten, verspreid over acht locaties.

Het omvangrijke externe docentencorps maakt het lastig om de kwaliteit van de opleiding constant en op niveau te houden, stellen zowel het visitatiepanel als de opleidingen zelf vast. Tegelijkertijd constateert het panel dat de organisatie van het freelance docentencorps de laatste jaren is verstevigd en geprofessionaliseerd. Zo zijn er jaarlijkse ontwikkelgesprekken met alle docenten ingevoerd, worden nieuwe docenten intensief begeleid (met een basiscursus didactiek bij het ICLON en coaching gedurende het eerste jaar) en gaat de opleiding bij onvoldoende evaluaties het gesprek aan met de desbetreffende docent over oorzaak en verbetermogelijkheden.

De kwaliteitsbewaking van het uitgebreide docententeam is een uitdaging, maar het panel heeft zich ervan vergewist dat de opleidingen er alles aan doen om die op peil te houden. Zo heeft het inzage gekregen in het overzicht waarin alle individuele docenten worden gemonitord, en constateert het dat dit grondig en genuanceerd gebeurt. In de monitoring wordt bijvoorbeeld meegenomen dat sommige vakken minder populair zijn dan andere, en dat dit zijn weerslag heeft op de evaluatie van degenen die deze vakken geven. In die gevallen wordt vooral gekeken naar de leeropbrengsten. Wel zijn er opvallend veel lage docentbeoordelingen. Dat zou een punt van aandacht moeten zijn, en is dat ook. De indruk van het panel is dat de opleidingen voldoende *in control* zijn, maar de kwaliteit van docenten verdient constante zorg en aandacht. Het panel beveelt de opleidingen aan om de kwaliteitsbewaking verder te verankeren door ernaar te streven dat elke kerngroep wordt voorgezeten door een intern faculteitslid. Nu zijn sommige kerngroepvoorzitters nog externe ontwikkelaars.

In de bacheloropleiding Accountancy zijn er gemiddeld 13 studenten per stafid, in de masteropleiding 22. Het panel stelt vast dat zowel de bachelor- als de masteropleiding op Nyenrode voldoende docenten heeft en dat deze over het algemeen voldoende inhoudelijk en didactisch deskundig zijn. Nyenrode beschikt over een eigen interne training voor de basiskwalificatie onderwijs (bko). Van de vaste staf heeft 90 procent die met succes doorlopen. Externe docenten kunnen een bko halen via deelcertificaten, maar doen dit nog slechts mondjesmaat. Het college van bestuur van Nyenrode heeft besloten dat met ingang van het collegejaar 2020-2021 alle externe docenten over de voor hen relevante deelcertificaten moet beschikken.

De kracht van de Nyenrodedocenten (vooral de externe) is dat ze parttime doceren en parttime in de accountancy werkzaam zijn. Ze kunnen theorie en praktijk dus goed verbinden. Het is het panel tijdens het locatiebezoek opgevallen dat zowel docenten als studenten aan Nyenrode zeer gemotiveerd zijn, en bereid te investeren in de opleiding. Masterstudenten toonden zich tevreden over hun docenten, en vinden dat ze les krijgen van toonaangevende namen in het vakgebied. Voor de bacheloropleiding is het beeld iets wisselender. De opleidingen hebben geen moeite docenten te werven, want zij willen zich graag associëren met de goede reputatie van Nyenrode. Veel docenten komen uit het eigen netwerk, bijvoorbeeld getalenteerde alumni. Wel kost het de opleidingen moeite om stafleden te werven die gekwalificeerd zijn in zowel wetenschappelijk onderwijs als onderzoek. Op dit moment beschikt Nyenrode over zo'n vijftig docenten die zijn gepromoveerd. Het panel ondersteunt van harte het streven van de programmadirectie dat van de begeleiders en examinatoren van de masterscripties altijd ten minste één gepromoveerd is. Daarenboven verwacht het panel dat als er in de bacheloropleiding meer aandacht komt voor gedragswetenschappen en methodologie, waarvoor het panel pleit, dit ook meer gepromoveerde docenten vereist.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat zowel de bachelor- als de masteropleiding op Nyenrode voldoende docenten heeft en dat deze over het algemeen voldoende inhoudelijk en didactisch deskundig zijn. De kwaliteitsbewaking van het uitgebreide docententeam is een constante uitdaging, maar het panel heeft zich ervan vergewist dat de opleidingen dit steeds professioneler aanpakken. De monitoring van docenten gebeurt grondig en genuanceerd. Het panel beveelt de opleidingen aan om alle kerngroepen te laten voorzitten door een stafid in vaste dienst, teneinde de kwaliteitsbewaking te verankeren. Het ondersteunt van harte het streven om masterscripties door ten minste één gepromoveerde docent te laten begeleiden en verwacht dat met de verdere verwetenschappelijking van de bacheloropleiding die het panel voorstelt meer gepromoveerde docenten nodig zullen zijn.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 6 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 6 als 'voldoende'.

Standaard 7: Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Hoewel de meeste colleges Accountancy decentraal worden gegeven, komen alle studenten regelmatig samen op Nyenrode in Breukelen, voor korte driedaagse cursussen (intro en zomercursussen), voor cursussen in het tweede jaar van de masteropleiding en voor het afleggen van tentamens. De bijzondere en karakteristieke omgeving van Kasteel Nijenrode met omringend park, hertenkamp etc. is zonder meer stimulerend en draagt bij aan het gevoel bij studenten en docenten bevoorrecht te zijn en aan een hoogwaardige opleiding deel te nemen. De hotel- en sportfaciliteiten op de campus ondersteunen de meerdaagse cursussen en de op afstand online toegankelijke eigen bibliotheek, die ook in het weekend ruimte en rust biedt, bevordert het studeren. Over de gehuurde zalen waar de decentrale colleges worden gegeven heeft het panel geen klachten gehoord.

Overwegingen

Het panel heeft vastgesteld dat de huisvesting en materiële voorzieningen zonder meer toereikend zijn voor de realisatie van het programma.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 7 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 7 als 'voldoende'.

Standaard 8: Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

De combinatie van hard werken en hard studeren in een levensfase dat er ook privé vaak veel gebeurt (zwangerschappen, jonge kinderen, verhuizingen) is geen sinecure, daarvan zijn de opleidingen Accountancy zich zeer bewust. Eerlijke voorlichting en goede studiebegeleiding kan uitval voorkomen. Nyenrode geeft alle belangstellenden gelegenheid zich te oriënteren op de opleidingen door drie open dagen en een open avond per jaar, met proefcollege en gesprekken met alumni. Het panel merkt op dat in schriftelijke en online informatie voor aspirant-studenten steeds de nominale studieduur wordt genoemd. De bacheloropleiding Accountancy bijvoorbeeld duurt nominaal 4,5 jaar. Maar in feite behaalt slechts 11 procent van de instromende studenten het bachelordiploma binnen

deze termijn. Het zou dan ook transparanter zijn om ook de feitelijke gemiddelde studieduur te noemen. Dit voorkomt valse verwachtingen bij studenten.

Gedurende de studie worden studenten geïnformeerd via een portalsite (my.nyenrode, gaandeweg te vervangen door canvas). Hier worden niet alleen roosters en dergelijke gedeeld, maar ook studiemateriaal, en de handleiding *Ik heb een onvoldoende, wat nu*. Daarnaast krijgen studenten een Nieuwsbrief Accountancy toegezonden. Deze bevat zowel actualiteiten over de opleidingen als over het vakgebied accountancy. Deze informatievoorziening lijkt goed te verlopen.

Om de studenten te steunen zet Nyenrode studiecoaches in voor wie dat nodig heeft. Het contact verloopt per telefoon, e-mail of persoonlijke gesprekken. De studiecoaches zijn deskundig op het gebied van faalangst, dyslexie, autisme, adhd en andere problemen. Ongeveer één op de drie studenten maakt intensief gebruik van deze ondersteuningsmogelijkheden, heeft het panel geconstateerd. De studiecoaches bieden een bredere groep studenten trainingen aan op het gebied van timemanagement en studievaardigheden. Voor masterstudenten die met hun scriptie bezig zijn is er de scriptiewerkplaats. Hier helpen studenten elkaar verder, ondersteund door studiecoaches en scriptiecoördinatoren. Ook bij de leerlijn 'Professional leadership & development journey' treden studenten in de rol van mentor. In deze leerlijn begeleiden vierdejaars bachelorstudenten eerstejaars bachelorstudenten in groepjes van twee of drie. Ze houden vijf gesprekken, en daartussen zijn ook vijf contactmomenten. De student-mentoren zijn op hun rol voorbereid in hun derde studiejaar. Deze invulling kan voor zowel voor begeleiders als begeleiden gunstig uitpakken, en zijn een goede voorbereiding op de coachende rol die veel studenten ook in hun professionele omgeving spelen of zullen spelen. Uit de gesprekken tijdens het locatiebezoek heeft het panel kunnen concluderen dat studenten zich weliswaar zwaar belast voelen, maar ook het gevoel hebben er niet alleen voor te staan. Ze ervaren hun jaargroep als een 'warm bad'. Ook in het gesprek met studenten ter voorbereiding op het studentenhoofdstuk in de zelfevaluatie en in enquêtes onder alumni tonen deze zich lovend over de behulpzame, proactieve rol van de studiecoaches.

The Accountables is een online discussieplatform van, voor en door studenten, dat de opleiding ondersteunt. Doel is de accountancystudenten te betrekken bij veranderingen in de beroepsgroep en ook uit te nodigen om hun stem te laten horen in debatten daarover. Jaarlijks wordt het beste essay over accountancy geschreven door een Nyenrodestudent (gebaseerd op een bachelor- of masterscriptie, een andere studieactiviteit of een bijdrage op The Accountables) beloond met de Brenda Westra Opinieprijz. Excellente studenten met de hoogste gemiddelde studieresultaten kunnen jaarlijks deelnemen aan het Excellente Studenten Evenement, dat hun verdieping en extra uitdaging biedt. Het panel waardeert dat de opleidingen met deze voorzieningen studenten stimuleren om hoger te reiken dan het louter behalen van een voldoende studieresultaat, en om een kritische, onderzoekende en geëngageerde houding te ontwikkelen.

Overwegingen

Het panel moedigt de accountancyopleidingen aan om aspirant-studenten transparanter te informeren over de feitelijke studieduur, die veelal langer is dan de nominale studieduur. Voor het overige is de informatievoorziening adequaat. Dat geldt ook voor de begeleiding van studenten. De accountancystudenten voelen zich zwaar belast door de combinatie van werk, studie en privétaken, maar zij hebben niet het gevoel er alleen voor te staan. Het panel waardeert dat de opleidingen hun studenten via het online opinieplatform The Accountables en de Brenda Westra Opinieprijz uitnodigen om hun stem te laten horen in debatten over de toekomst van het vak.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 8 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 8 als 'voldoende'.

Standaard 9: Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Bevindingen

De accountancyopleidingen op Nyenrode werden tijdens de visitatie omschreven als een 'goed lopende onderwijsfabriek'. Een effectieve organisatie achter de schermen is een van de pluspunten die alumni noemen als zij terugkijken op hun opleiding. Die hoge organisatiegraad wordt ook zichtbaar in de kwaliteitszorg. De kwaliteitseisen die Nyenrode en de accountancyopleidingen aan het onderwijs stellen, staan beschreven in het Quality Handbook, dat het panel heeft ingezien.

De cursussen en de volledige opleidingen Accountancy worden op verschillende manieren geëvalueerd. Na afloop van iedere cursus, veelal tijdens het laatste college, vullen de studenten een enquête in over hoe het vak in het curriculum past, de manier waarop college wordt gegeven, de literatuur, de kwaliteit van docenten en de organisatie. De tentamens worden afzonderlijk digitaal geëvalueerd. Het gemiddelde responspercentage voor deze evaluaties was voor het studiejaar 2017-2018 51 procent. Voorts wordt de mening van studenten gepeild nadat zij de opleiding hebben verlaten: er is zowel een uitstroomonderzoek onder studenten die de opleiding voortijdig de rug toe keren als een alumni-enquête, die elk jaar onder de alumni van een van de drie accountancyopleidingen (bachelor-, master en post-master) wordt gehouden, en die de aansluiting van de opleiding op de professionele praktijk onderzoekt.

De evaluaties worden door de kerngroepen gebruikt om de cursussen verder te ontwikkelen. De kerngroepen houden ook het slaagpercentage onder studenten op de verschillende cursuslocaties in de gaten. Dat moet ongeveer gelijk zijn; als het op een van de cursuslocaties sterk afwijkt, onderzoekt de kerngroep wat er aan de hand is. Via de Nieuwsbrief Accountancy en het online studentenportaal worden studenten geïnformeerd over welke cursussen de meeste waardering kregen en voor welke de meeste verbeterpunten werden opgegeven. Ook de voorgenomen acties naar aanleiding van de evaluaties worden via deze kanalen gedeeld. De programmadirectie heeft zich als doel gesteld dat elke cursus en elke docent door studenten met gemiddeld minimaal een 7 worden beoordeeld. Het panel vindt dat de feedback van studenten uitgebreid en zorgvuldig wordt opgehaald en verwerkt, maar vindt de ambitie om minimaal een 7 te halen voor de hoofdvakken erg bescheiden. Het raadt de programmadirectie aan het streefniveau te heroverwegen en daarbij mogelijk onderscheid te maken tussen verschillende vakken.

De opleidingen halen ook feedback op bij het beroepenveld. Hiertoe houdt de programmadirectie regelmatig overleg met vertegenwoordigers van grote accountantskantoren en met brancheorganisaties van kleinere kantoren. Daarnaast is er één op één contact tussen de universiteit en werkgevers over de tripartiete studieovereenkomsten. Ten slotte zijn de externe docenten, die naast hun docentschap werkzaam zijn in de beroepspraktijk, een waardevolle bron van informatie en bekleden veel van de docenten in vaste dienst bestuursfuncties die hen dicht bij de praktijk houden. Het panel vindt dat Nyenrode zich ook op dit punt onderscheidt door haar nauwe banden met de praktijk. Het waardeert dat Nyenrode in 2016 en 2017 in totaal 21 masterscripties heeft laten herbeoordelen door wetenschappelijke stafleden van andere universiteiten. Dit getuigt van oprecht kwaliteitsbewustzijn.

De opleidingen Accountancy aan Nyenrode worden verspreid door heel Nederland gegeven, maar er zijn dwarsverbanden aangelegd om toch eenheid in de opleidingen aan te brengen. Zo komen voor aanvang van een nieuwe cursus alle docenten daarvan bijeen, om eventuele wijzigingen ten opzichte van eerdere versies van de cursus te bespreken. Voor begeleiders van bachelorscripties worden calibrationworkshops gehouden. Ten slotte ontmoeten alle docenten elkaar jaarlijks bij de Nyenrode AccountancyPaRAde, waar zij worden bijgepraat over ontwikkelingen bij Nyenrode en in het beroepenveld. Niet alleen de docenten, ook de programmadirecteuren komen regelmatig bij elkaar: elke twee maanden wisselen zij ervaringen en *best practices* uit. Het panel vindt dat de opleidingen zich voldoende inzetten om over alle locaties heen de kwaliteit van opleiding te bewaken.

Hoewel Nyenrode vanwege haar particuliere status niet verplicht is een opleidingscommissie in te stellen, ziet zij hier toch de waarde van in en heeft zij voor de opleidingen Accountancy een opleidingscommissie. Deze bestaat uit drie docenten (de voorzitters van de drie centers) en drie studenten. De opleidingscommissie vergadert viermaal per jaar. Voorafgaand aan elke vergadering wordt een overzicht gemaakt van alle cursus- en docentevaluaties, die worden afgezet tegen het minimale streefniveau. Ook worden de slagingspercentages besproken. De opleidingscommissie adviseert gevraagd en ongevraagd de programmadirecteuren. Het panel stelt vast dat de opleidingscommissie goed functioneert, dat de studentleden goed contact hebben met hun achterban en dat de programmadirectie regelmatig gehoor geeft aan suggesties van de opleidingscommissie. Zo nam de opleidingscommissie het initiatief voor de integratie van IT in de hoofdvakken, is het studieschema voor het tweede en vierde jaar van de bacheloropleiding verbeterd en zijn er voor bepaalde vakken extra tentamendata ingesteld om de doorstroom te bevorderen. Het panel ziet dat de opleidingscommissie een positieve rol speelt, en waardeert met name dat zij zich bewust is van het belang om als opleiding op tijd mee te bewegen met ontwikkelingen in het vak.

Overwegingen

Het panel oordeelt dat Nyenrode op een zorgvuldige wijze studenten, docenten en toekomstige werkgevers betreft bij de kwaliteitsbeoordeling van de opleidingen, dat zij de suggesties die hieruit voortkomen voldoende gebruikt om de opleidingen steeds verder te verbeteren, en dat zij alle stakeholders hierover voldoende informeert. Het waardeert in het bijzonder dat Nyenrode een goed functionerende proactieve opleidingscommissie heeft voor de opleidingen accountancy en dat zij uitstekende contacten onderhoudt met het werkveld. Wel vindt het panel het ambitieniveau van gemiddeld een beoordelingscijfer 7 voor de kwaliteit van cursussen en docenten voor de hoofdvakken bescheiden. Het raadt de opleiding aan om het streefcijfer te heroverwegen en mogelijk te differentiëren naar vak.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 9 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 9 als 'voldoende'.

Standaard 10: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Bachelor- en masteropleiding Accountancy

Het panel heeft zich verdiept in het toetssysteem van de opleidingen Accountancy aan de hand van het zelfevaluatierapport, inzage in de beoordelingsformulieren van scripties, inzage in sommige tentamens en gesprekken met studenten, docenten en de examencommissie. Het panel stelt vast dat de beide opleidingen een goede mix kennen van schriftelijke en mondelingen tentamens. De bacheloropleiding kent relatief weinig multiple choice-tentamens, wat het panel gunstig acht voor het leerproces van de studenten. Mondelinge toetsen worden drie maal per jaar afgenomen, door twee examinatoren in wisselende teams. De hoofdvakken in het eerste jaar van de masteropleiding Accountancy worden alle mondeling getentamineerd. Studenten worden hierbij niet alleen getoetst op hun kennis, maar ook op hun oordeelsvorming en mondelinge uitdrukkingsvaardigheden. Dit vindt het panel goed voor de professionele, persoonlijke en academische vorming van studenten en een prima voorbereiding op de beroepspraktijk. Ook alumni noemen de frequente mondelinge tentamens als een positief punt van de masteropleiding.

Bij de voorbereiding van schriftelijke tentamens kijken als regel minimaal vier ogen mee: die van de examinerator die het tentamen opstelt en die van een collega uit de kerngroep. De examinerator kijkt de tentamens na. Als een vraag net onvoldoende wordt beantwoord, vindt een tweede beoordeling

plaats. Eerste en tweede beoordelaar bepalen dan gezamenlijk het definitieve cijfer. Voor schriftelijke tentamens geldt een nakijktermijn van vijftien dagen, en het panel heeft vastgesteld dat het docenten ook lukt zich daaraan te houden. Er wordt een antwoordmodel beschikbaar gesteld en studenten kunnen hun uitwerkingen en deelscores opvragen. Het panel bepleit om, als een vorm van feedback, over te gaan van het kunnen opvragen van uitwerkingen naar het via Canvas actief beschikbaar stellen daarvan, zowel aan de studenten met een onvoldoende als met een voldoende resultaat. Dit is leerzaam voor de studenten, maakt hen meer robuust en biedt hun een betere basis voor vervolgvakken. Bovendien stimuleert de wetenschap dat de gecorrigeerde toetsen worden bekeken docenten om hun oordelen goed te beargumenteren.

Op initiatief van de examencommissie zijn de kerngroepen bezig met het ontwikkelen van toetsmatrijzen, om vooraf de aansluiting van de tentamens op de leerdoelen zeker te stellen. Dit is een stap in de goede richting, maar het panel heeft tijdens het locatiebezoek vastgesteld dat nog niet alle kerngroepen de toetsmatrijzen gebruiken. Het panel acht toetsmatrijzen zeer waardevol als garantie dat geslaagde studenten de beoogde leerdoelen ook daadwerkelijk hebben gerealiseerd. Bovendien gaat er een tuchtigend effect van uit: is de voorgestelde toetsvorm inderdaad de beste manier om te meten in hoeverre bepaalde leerdoelen zijn gehaald? Het panel moedigt de kerngroepen aan om de ontwikkeling, vervolmaking en toepassing van de toetsmatrijzen voortvarend ter hand te nemen.

Bacheloropleiding Accountancy

De bachelorscripties worden in eerste instantie beoordeeld door de begeleider (tevens de eerste examiner), aan de hand van het daartoe bestemde beoordelingsformulier. Hierop wordt ook meegewogen in hoeverre de student heeft bijgedragen aan de werkgroepen die onderdeel uitmaken van het gezamenlijke scriptievoorberedingsvak. Een tweede examiner leest de scriptie eveneens en vult onafhankelijk van de eerste examiner/begeleider het beoordelingsformulier in. De tweede examiner voert tevens een plagiaattest uit. De eerste en tweede examiner bepalen in overleg het definitieve cijfer. Komen zij niet tot een eensluidend oordeel, dan is het oordeel van een derde lid van de kerngroep doorslaggevend. Voor de beoordelaars van bachelorscripties organiseren de kerngroepen kalibratiewerkshops, om het beeld van de eisen waaraan de scripties moeten voldoen zo veel mogelijk gelijk te trekken. Om de kwaliteit van toetsing ook achteraf te bewaken, worden na afloop van elk semester per opleiding enkele willekeurige scripties anoniem herbeoordeeld door leden van de kerngroep.

Het panel acht de beoordelingsprocedure van de bachelorscripties Accountancy op orde, en vindt de beoordelingsformulieren voor de bachelorscripties goed, omdat zij een kwalitatieve onderbouwing van het cijfer afdwingen. Het panel kan zich over het algemeen ook vinden in de beoordeling van de bachelorscripties, stelt het vast op grond van een steekproef. Aan de onderkant van de schaal vindt het panel de beoordeling van sommige scripties aan de strenge kant.

Masteropleiding Accountancy

Masterscripties Accountancy worden op een vergelijkbare wijze beoordeeld als de bachelorscripties door een begeleider/eerste examiner en een tweede examiner. Bij deze beoordeling speelt in aanvulling op de scriptie zelf niet de participatie in werkgroepen een rol, wel de mondelinge verdediging van de scriptie. De mondelinge verdediging bestaat uit een inleiding van tien minuten, waarna de student in discussie gaat met medestudenten.

Het panel kan zich over het algemeen vinden in de beoordeling van de masterscripties, maar mist een heldere onderbouwing van het gegeven cijfer op de beoordelingsformulieren. De formulieren nodigen hier ook niet toe uit; het kleine venster voor 'toelichting' blijft vaak leeg of wordt slechts summier ingevuld. Zo is bij een scriptie die met een negen wordt beoordeeld de enige gegeven toelichting 'briljant!'. Dit vindt het panel een te smalle basis. Het raadt aan om de formulieren aan te passen, met als doel de beoordeling transparanter te maken. Dit geldt ook voor het meewegen van de mondelinge verdediging. Het zou in de ogen van het panel aanbeveling verdienen om hiervoor

een apart cijfer te geven, en dit volgens een nader te bepalen verdeelsleutel het eindcijfer mede te laten bepalen.

Het is het panel opgevallen dat de scripties waarvoor een student zelf de data heeft verzameld niet extra (of zelfs minder) lijken te worden gewaardeerd. Dit doet geen recht aan het academische gehalte van de opleiding en het door de student verzette extra werk. Het panel stelt voor om extra prestaties zoals gebruik van zelf verzamelde data of het schrijven van een scriptie in het Engels te belonen.

Examencommissie

Nyenrode heeft één examencommissie voor de opleidingen Accountancy, Controlling en Fiscaal Recht. Deze overlegt maandelijks en overziet dan onder meer de slagingspercentages. Bij afwijkende cijfers op een bepaalde locatie of voor een bepaald vak onderzoekt zij de oorzaak hiervan en onderneemt zo nodig actie. In aansluiting op de aanbevelingen van het vorige visitatiepanel is de rol van de examencommissie versterkt. Blijkens haar jaarverslag heeft de examencommissie zich de afgelopen tijd gebogen over de benoemingsprocedure voor examinatoren, verdere professionalisering van monitoringsystemen voor de kwaliteit van tentamens en verbetering van de communicatie over bijvoorbeeld plagiaat. Een stuurgroep vanuit de examencommissie heeft het werken met toetsmatrijzen geïnitieerd; aan de operationalisatie daarvan wordt nog gewerkt. Het panel stelt vast dat de examencommissie Accountancy, Controlling en Fiscaal Recht van Nyenrode zich proactief opstelt en dat er grote stappen zijn gemaakt in het verbeteren van de toetsprocedures, maar ook dat het toetsbeleid voor de opleidingen Accountancy nog volop in ontwikkeling is. Het panel moedigt zowel de examencommissie als de programmadirecties aan om hiermee voortvarend verder te gaan.

Overwegingen

Het panel oordeelt dat sinds de vorige visitatie het toetsbeleid van de opleidingen Accountancy is geprofessionaliseerd en de positie van de examencommissie is verstevigd.) Er is een goede mix van toetsvormen, met relatief weinig multiple choice tentamens in de bacheloropleiding en daarnaast veel mondelinge toetsen in de masteropleiding, wat het panel gunstig acht voor de professionele ontwikkeling van studenten. Het toetsbeleid is nog wel volop in ontwikkeling en het panel moedigt de programmadirecties en de examencommissie van harte aan om deze door te zetten. Met name een meer uitgebreide en transparante onderbouwing van de cijfers voor de masterscripties (en beloning van extra prestaties), de verdere uitwerking en implementatie van de toetsmatrijzen en de mogelijkheid voor alle studenten om hun gecorrigeerde tentamens in te zien, verdienen hierbij aandacht.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 10 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 10 als 'voldoende'.

Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Bevindingen

Bacheloropleiding

Het panel leidt uit de rendementscijfers en uit gesprekken met studenten af dat de bacheloropleiding Accountancy een goede voorbereiding biedt op de masteropleiding Accountancy. Dit was ook te verwachten, aangezien de opleiding voorziet in duidelijke doorlopende leerlijnen door de twee opleidingen heen. De bacheloropleiding Accountancy van Nyenrode is toegesneden op de masteropleiding Accountancy van Nyenrode, en 86 procent van de bachelors gaat hier inderdaad mee verder.

Met de bachelorscripties laten studenten zien dat zij theoretisch greep hebben op een bepaalde onderzoeksvraag, en begrippen uit de wetenschapsfilosofie kunnen toepassen in een van de hoofdvakken van Accountancy (accounting information systems, auditing & assurance of financial accounting & reporting). De bachelorscripties hebben de vorm van literatuurstudies, waarin de studenten verschillende wetenschappelijke bronnen kritisch wegen en gebruiken om een standpunt te formuleren ten aanzien van de onderzoeksvraag. Het panel vond de steekproef van de bachelorscripties van het juiste niveau. Ze zijn veelal opgebouwd conform een vaste, heldere structuur en vaak goed geschreven en beargumenteerd.

Masteropleiding

Met de masterscripties laten studenten zien dat ze zelfstandig onderzoek kunnen verrichten, een hypothese kunnen ontwikkelen, hun data kritisch kunnen verwerken, en de conclusie goed kunnen verwoorden. Ook hier vond het panel de steekproef aan de maat. Wel is het zo dat de meerderheid van de studenten kiest voor het speciale scriptietraject en daarbij geen eigen data verzamelt. Deze studenten maken gebruik van de dataset die onder leiding van stafleden groepsgewijs is verzameld in de 'Advanced research course accountancy'. Door het gebruik van deze data missen de studenten een deel van de empirische cyclus en ontbreekt bijgevolg in hun scripties dit element van wetenschappelijk onderzoek. Het panel heeft hiervoor begrip, maar beveelt aan om de studenten aan te moedigen het reguliere scriptietraject te volgen en wel hun eigen data verzamelen, bijvoorbeeld door ze hiervoor extra te belonen. Het panel trof in zijn steekproef veel relevante, actuele masterscripties aan, die goed aansluiten bij de beroepspraktijk. Veel scripties bevatten interessante hypotheses, die goed waren ingebed in de theorie. De layout van de scripties was soms wel voor verbetering vatbaar, met name door toevoeging van voldoende tussenkopjes om de leesbaarheid te vergroten.

In een enquête die in 2017 werd gehouden onder alumni van de masteropleiding waarden de alumni de wijze waarop de masteropleiding Accountancy hen heeft voorbereid op de beroepspraktijk gemiddeld met een 3,76 op een schaal van 5. De alumni die het panel tijdens zijn visitatie heeft gesproken waren enthousiaste en trotse ambassadeurs voor de Accountancy-opleiding op Nyenrode. Zij maakten inderdaad een solide indruk. Meer in het algemeen is duidelijk dat de Nyenrode-accountants in deze tijd heel gemakkelijk aan een baan op niveau komen, en zelfs kunnen kiezen waar ze het liefste willen werken. De respondenten in de alumni-enquête uit 2017 hadden allen een leidinggevende functie en stuurden gemiddeld zes mensen aan. Niet alle afgestudeerden kiezen voor een loopbaan als externe accountant. Sommigen schrikken terug voor de werkdruk en prefereren een andersoortige baan, bijvoorbeeld als financieel directeur bij een bedrijf. Maar wat het panel betreft kunnen de alumni ook in die rol hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en zijn zij ook dan als solide financiële professional van waarde voor de samenleving.

Overwegingen

Het panel oordeelt dat zowel de bachelor- als de masteropleiding Accountancy van Nyenrode de beoogde leerresultaten in voldoende mate realiseren. Het stelt dit onder meer vast op grond van een bestudeerde steekproef van de bachelor- en masterscripties. Het panel vond veel bachelorscripties goed geschreven en waardeert dat ze veelal in dezelfde structuur zijn gegoten. De bachelorscripties laten zien dat de studenten een onderzoeksvraag adequaat kunnen beantwoorden aan de hand van wetenschappelijke literatuur. De masterscripties laten zien dat de studenten zelfstandig onderzoek kunnen verrichten, een hypothese kunnen ontwikkelen, hun data kritisch kunnen verwerken, en de conclusie goed kunnen verwoorden. Het panel vond veel masterscripties relevant en actueel, met interessante hypotheses die goed waren ingebed in wetenschappelijke literatuur. Wel ontbreekt in de scripties van masterstudenten die het speciale traject kiezen een element van de empirische onderzoekscyclus, namelijk zelf verzamelde data. Het panel heeft hiervoor begrip maar beveelt de programmadirectie van de masteropleiding aan om studenten die voor het reguliere traject kiezen – en dus wel zelf hun data verzamelen – hiervoor, bijvoorbeeld in de beoordeling, extra te belonen.

Het is het panel gebleken dat er geen aansluitingsproblemen zijn tussen de bacheloropleiding en de masteropleiding op Nyenrode. De afgestudeerde accountants hebben de banen voor het uitkiezen. Degenen van hen die het panel heeft gesproken zijn trotse ambassadeurs voor de opleiding, en zij maakten een robuuste indruk, precies zoals de opleiding beoogt.

Conclusie

Bacheloropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 11 als 'voldoende'.

Masteropleiding Accountancy: het panel beoordeelt Standaard 11 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het oordeel van het panel op de standaarden 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 en 11 voor de *bacheloropleiding Accountancy* is 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Het oordeel van het panel op de standaarden 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 en 11 voor de *masteropleiding Accountancy* is 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Accountancy* als 'voldoende'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Accountancy* als 'voldoende'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER

Profiel Accountantsopleiding en onderwijsfilosofie

Accountantscontrole draagt bij aan het bredere doel van hoogstaande financiële informatievoorziening en verantwoording. Kwaliteit van accountantscontrole maakt onlosmakelijk onderdeel uit van de gehele keten van betrouwbare informatievoorziening voor besluitvorming, besturing en beheersing van organisaties en de verantwoording die daarover aan stakeholders moet worden afgelegd. De controlerend accountant is daarin nog immer de 'vertrouwenspersoon van het maatschappelijk verkeer' in de zin dat de accountant organisaties helpt om betrouwbare business partners te zijn: te doen wat ze zeggen, en te zeggen wat ze doen. Het is de controlerend accountant die, door het verstrekken van zekerheid bij de (financiële) stand van zaken van een organisatie, het organisaties mogelijk maakt hun doelstellingen te realiseren en daarover verantwoording af te leggen aan de kapitaalmarkt, stakeholders en andere belanghebbenden. De accountant speelt daarin een zeer betekenisvolle rol – van de controle van de jaarrekening tot de preventieve werking van accountantscontrole en versterking van de (financiële) beheersing van organisaties.

Deze ontwikkelingen zijn terug te vinden in het onderzoekswerk dat onze facultyleden doen, veelal innauwe samenwerking tussen praktijk en wetenschap, en dat ze inbrengen in ons onderwijs. Daarnaast vormt de maatschappelijke bijdrage van de Robuuste Accountant ook het kompas voor de accountantsopleidingen van Nyenrode Business Universiteit.

De Robuuste Accountant

Er is een toenemende behoefte aan een kritisch, objectief, helder en geïntegreerd oordeel over meer zaken dan alleen de financiële prestaties. De accountant krijgt het profiel van een brede Assuranceprofessional die werkt in de brede Assurance-praktijk. Met andersoortige kennis en competenties, waarvoor een brede Assuranceopleiding nodig is. In reactie op de grote boekhoudschandalen van het begin van deze eeuw (Enron, Ahold etc.) is er veel nieuwe regelgeving en toezicht bijgekomen om herhaling te voorkomen. In de visie van Nyenrode gaan nog meer regelgeving en toezicht niet helpen. Het gaat om cultuur en gedrag. Het antwoord van Nyenrode sinds 2010 is De Robuuste Accountant: een accountant die kwaliteit, ethisch besef, een rechte rug en zijn of haar rol in de maatschappij hoog in het vaandel heeft.

Hoe de toekomst eruit gaat zien kunnen we niet exact weten. Toch willen we onze studenten ervoor klaarstomen. Dat doen we niet alleen door ze op te leiden in vakkennis, maar ook door de omgeving en stimulans te bieden voor hun persoonlijke vorming, gericht op hoofd, hart en handen. Robuuste accountants kennen niet alleen de inhoud van hun vak, maar ook zichzelf. Ze weten wat ze wel en niet kunnen, en ze durven stevige vragen te stellen en gevoelige zaken bespreekbaar te maken. Ze investeren in de 'professioneel intieme relatie' zonder hun objectiviteit en autonome, maatschappelijk rol uit het oog te verliezen. En ze weten duiding te geven aan het organisatiebeeld en het waardecreatieproces achter de cijfers.

Vijf soorten vorming

Om studenten te ontwikkelen tot robuuste accountant is, naast een stevige portie basiskennis, ook het ontwikkelen van zelfkennis, houding en gedrag, communicatieve vaardigheden en ethisch besef onderdeel van de opleiding. We begeleiden studenten daarom bij de vijf soorten vorming die als een rode draad door onze accountantsopleiding lopen (zie onderstaand figuur): cognitieve, professionele, persoonlijke, academische en maatschappelijke vorming. Die vijf soorten van vorming uit zich in het aanleren van vaardigheden zoals analytisch en methodisch denken en communicatieve en interpersoonlijke vaardigheden. Deze vaardigheden sluiten aan bij de praktijkervaring van studenten en worden bijvoorbeeld ontwikkeld via debat en discussies in kleine groepen, individuele presentaties, groepsopdrachten en dilemmaonderwijs. Zo betekent de academische vorming in het licht van het accountantsberoep, naast de academische onderzoeksvaardigheden die wij studenten na afronding van het onderzoeksjaar willen hebben meegegeven, meer specifiek onze bijdrage aan de bestendige res mindset van onze studenten: de ontwikkeling van de onderzoekende en kritische houding en het blijven betrekken van onderzoek en wetenschappelijke inzichten in de professionele oordeelsvorming en beroepsuitoefening van de accountant.

COGNITIEVE VORMING

Het ontwikkelen van je vakinhoudelijke kennis.

ACADEMISCHE VORMING

De ontwikkeling van je onderzoekende en kritische houding en je autonome oordeelsvorming.

PROFESSIELE VORMING

Het zelf ervaren door het toepassen van je kennis in de praktijk en in cases.

MAATSCHAPPELIJKE VORMING

Leren om betekenis te geven aan de rol en werkzaamheden van de accountant in de maatschappij.

PERSOONLIJKE VORMING

Leren je eigen weg te vinden, je morele kompas te ontwikkelen en verantwoordelijkheid te nemen.

BIJLAGE 2: BEOOGDE LEERRESULTATEN

EINDTERMEN				
PROFIEL	PROPEDEUSE	BACHELOR	MASTER	
<p>De afgestudeerde heeft het vermogen:</p> <p>1. zelf een wetenschappelijk onderzoek te verrichten of specifieke vraagstukken uit de beroepspraktijk op te lossen vanuit een theoretisch conceptueel kader</p>	<p>De geslaagde propedeusestudent:</p> <p>a. heeft de basiskennis van de kwantitatieve methoden van een wetenschappelijke aanpak van problemen</p>	<p>De afgestudeerde bachelor:</p> <p>a. heeft kennis en inzicht in de principes en de uitgangspunten van de wetenschapsfilosofie en de methoden van toegepast onderzoek b. kan een betogende tekst schrijven</p>	<p>De afgestudeerde master:</p> <p>a. kan een binnen de grenzen van een onderwerp en een vast stramen, op basis van vakliteratuur, een probleemstelling formuleren, het materiaal analyseren en tot een conclusie komen. b. Kan een werkstuk maken dat voldoet aan de wetenschappelijke eisen: een goede probleemstelling, een helder en logisch opgebouwd betoog, goed taalgebruik, duidelijke literatuurverwijzingen, een goede onderbouwing van de getrokken conclusies en een kritische benadering van de problematiek. c. kan een literatuurstudie doen aan de hand van een eigen probleemstelling en onderzoeksvragen. d. kan een wetenschappelijk verantwoord onderzoek opzetten op probleemoplossend niveau. e. kan op wetenschappelijke wijze een probleemsituatie op het gebied van de theorievorming of de beroepspraktijk belichten en typeren en daar een oplossing voor formuleren</p>	
<p>2. de wetenschappelijke literatuur (zowel nationaal als internationaal) en de resultaten van onderzoek en theorievorming op het terrein van de accountancy te volgen en het belang en de toepasbaarheid daarvan naar waarde te schatten</p>	<p>a. kan zich bedienen van de vaktermen waarin problemen van juridische aard door vakmensen besproken plegen te worden.</p>	<p>a. heeft inzicht in de wetenschappelijke issues die zich voordoen bij inrichtingsconcepten voor bestuurlijke informatie b. heeft inzicht in de wetenschappelijke vragen die zich voordoen bij de controle, de objecten en de technieken bij verschillende soorten assurance werkzaamheden (het wetenschappelijk debat). c. kan de meest belangrijke theorieën op het terrein van financial accounting met inbegrip van de grondslagen van 'standard setting' begrijpen d. kan toepassingen van wetenschappelijk onderzoek op het terrein van financial accounting in de vorm van artikelen doorgronden. e. kan in groepsverband een wetenschappelijk artikel analyseren</p>	<p>a. kan op wetenschappelijke wijze de samenhang tussen theorie en praktijk verduidelijken. b. kan een eigen oordeel vormen ten aanzien van de literatuur en de onderzoeksresultaten van anderen</p>	

EINDTERMEN			
PROFIEL	PROPEDEUSE	BACHELOR	MASTER
	De geslaagde propedeusestudent:	De afgestudeerde bachelor:	De afgestudeerde master:
<p>De afgestudeerde heeft het vermogen:</p> <p>3. van een kritische houding ten opzichte van in de wetenschappelijke literatuur gepresenteerde theoretische concepten en het vermogen de bruikbaarheid van deze concepten in specifieke situaties naar waarde te schatten</p> <p>4. nieuwe ontwikkelingen en het eigen vakgebied overschrijdende vraagstukken te onderkennen en als probleemstelling te kunnen analyseren en een aanpak daarvan te kunnen formuleren</p> <p>5. te participeren in een onderzoeksproject op het gebied van de accountability en hierover te kunnen rapporteren</p> <p>6. tot inzicht in de eigen begrenzings - zowel ten aanzien van het wetenschappelijke denken als het praktisch functioneren - en het vermogen om in specifieke situaties te kunnen reflecteren op eigen en andermans denken en handelen</p> <p>7. van inzicht in de governance van organisaties en de rol die informatie daarbij speelt</p>	<p>De geslaagde propedeusestudent:</p> <p>a. heeft een globaal beeld van de opleiding en de latere beroepspraktijk.</p> <p>a. heeft een goede basiskennis op het gebied van Bestuurlijke Informatieverzorging</p> <p>b. heeft kennis van de minimale grondslagen van de Administratieve Organisatie en Interne Controle</p> <p>c. heeft kennis van de betekenis van functionele processen voor de organisatie en de informatieverzorging ten behoeve van deze processen</p> <p>d. kan probleem-/aandachtspunten voor een eenvoudige organisatie onderkennen</p> <p>e. heeft basiskennis van de rol die financiële informatie speelt bij de sturing en beheersing van organisaties.</p> <p>f. heeft kennis van de rol die comptabele systemen spelen in de sturing van organisaties</p>	<p>De afgestudeerde bachelor:</p> <p>a. heeft inzicht in de mogelijkheden en beperkingen voor wat betreft de aard van het (assurance)vraagstuk en de beschikbare controlemiddelen.</p> <p>b. kan herkennen wanneer hij moet doorverwijzen naar een belastingadviseur</p> <p>a. heeft inzicht in de effectiviteit van management accounting instrumenten vanuit een ruimer managerial perspectief</p> <p>b. kan bestaande verdelingen in taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden doorgronden en mogelijke gebreken daarin opmerken</p> <p>c. heeft inzicht in de rol van bestuurlijke informatieverzorging in een organisatie, voor zowel de financiële als niet-financiële informatie</p>	<p>De afgestudeerde master:</p> <p>a. kan binnen een gegeven onderwerp en literatuur de theoretische concepten vergelijken met de beheersingsmaatregelen in een praktijksituatie en – indien nodig – voorstellen doen voor aanpassing van de concepten.</p> <p>b. kan onderkennen dat er vaak alternatieve oplossingen mogelijk zijn voor a.</p> <p>a. kan corporate governance en de ontwikkelingen op dat terrein bij de cliënten vanuit verschillende invalshoeken belichten en nader uitwerken (juridische, economische, organisatorische, ethische).</p> <p>a. kan een wetenschappelijke bijdrage leveren aan een researchproject</p> <p>a. kan reflecteren op de wijze waarop het eigen onderzoek tot stand is gekomen</p> <p>a. heeft inzicht in de grondslagen van de interne beheersing in traditionele omgevingen:</p> <p>b. kent de nieuwste ontwikkelingen op het terrein van corporate governance</p>

PROFIEL		EINDTERMEN		
De afgestudeerde heeft het vermogen:	PROPEDEUSE De geslaagde propedeusestudent:	BACHELOR De afgestudeerde bachelor:	MASTER De afgestudeerde master:	
8. van inzicht in de relatie tussen de organisatie en de economische-, juridische-, sociale-, en internationale omgeving en het vermogen om de betekenis van deze relatie voor het doorlichten van de organisatie, in het bijzonder de informatieverzorging, te kunnen beoordelen.		a. heeft kennis van en inzicht in de meso- en macro-economie, afzonderlijk en in hun samenhang. b. heeft kennis van en inzicht in de internationale dimensie van economische vraagstukken, met name in relatie tot het geldwezen. c. kan strategische doelstellingen plaatsen binnen een sturingsinstrument		
9. (financieel) management en de rol en betekenis van ICT hierin te doorgronden, in het bijzonder voor zover relevant voor de controle van (geconsolideerde) jaarrekeningen	a. heeft basiskennis op het gebied van de functie van ICT ten behoeve van financiële bestuurlijke informatie b. kan eenvoudige problemen op het gebied van ICT ten behoeve van financiële bestuurlijke informatie analyseren en daarvoor oplossingen aangeven.	a. heeft inzicht in de typologie van de inrichtingsconcepten volgens Accounting Information Systems inclusief de impact van IT-trends	a. heeft kennis van de invloed van geautomatiseerde systemen op de controle.	
10. controles van (geconsolideerde) jaarrekeningen te plannen, uit te voeren en hierover te rapporteren in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving, standaarden en beroepsethische codes	a. kan systematisch financiële informatie verzamelen, vastleggen, verwerken en verstreken ten behoeve van het besluitvormingsproces binnen en buiten de organisatie; b. heeft inzicht in de beginselen van financiële accounting c. kan tot gemotiveerde beslissingen komen. d. kan systematisch financiële informatie verzamelen, vastleggen, verwerken en verstreken ten behoeve van de verantwoording die over de financiële aspecten van de bedrijfsvoering wordt afgelegd. e. kan elementaire verslaggevingsproblemen in voldoende mate onderkennen en daarvoor ook een comptabele oplossing aangeven; f. kan de relatie leggen tussen de waarde van een in de loop van de tijd vervallend bedrag, de tijdsperiode en de interestvoet(en) en het daadwerkelijk kunnen berekenen van die waarde. g. kan een eenvoudige administratie met financiële middelen voeren. h. kan een eenvoudige financiële en risico-analyse uitvoeren. i. heeft een elementair inzicht in de werkzaamheden binnen een controlesegment	a. beheerst de kwantitatieve methoden die nodig zijn om een audit te kunnen uitvoeren. b. heeft kennis van en inzicht in complexe onderwerpen van de comptabele techniek (deelnemingen, consolidatie en verwerking van belastingen naar de winst). c. kan complexe verslaggevingsproblemen in voldoende mate onderkennen en daarvoor een comptabele oplossing aangeven. d. heeft inzicht in de financiële informatie die door organisaties aan belanghebbenden moet worden verstrekt, met name in de doelmatige specificatie ervan e. heeft inzicht in de bedrijfseconomische uitgangspunten, met name in de mogelijke grondslagen van vermogens- en winstbepaling. f. heeft inzicht in de belangrijkste vraagstukken en theorieën op het terrein van externe verslaggeving. g. heeft inzicht in de technische werking van verslaggevingsystemen h. kan een jaarrekening opstellen van een kleine en (middel)grote onderneming i. kan globaal de pensioenlast en -verplichtingen beoordelen in de jaarrekeningen.	a. heeft diepgaand inzicht in vraagstukken op het terrein van externe verslaggeving b. heeft diepgaand inzicht in de effecten van diverse methoden om vermogen en winst te bepalen en informatie te verschaffen op vermogen en resultaat c. kent de eisen die verschillende typen organisaties stellen aan de externe verslaggeving; financiële instellingen, non-profitorganisaties en overheidsinstellingen. d. heeft kennis van en inzicht in auditmethoden, -middelen en -technieken, aard, omvang en tijdstip van te vergaren bewijsmateriaal. e. kan in hoofdlijnen een doelmatige en efficiënte aanpak van een controle ontwerpen	

EINDTERMEN				
PROFIEL	PROPEDEUSE	BACHELOR	MASTER	
De afgestudeerde heeft het vermogen:	De geslaagde propedeusestudent: j. kan controlewerkzaamheden binnen een segment verrichten k. kan over controlewerkzaamheden binnen een segment rapporteren.	De afgestudeerde bachelor: j. heeft inzicht in de betekenis van de controle, de objecten en de technieken bij verschillende soorten assurance werkzaamheden	De afgestudeerde master:	
11. te toetsen of transacties en gebeurtenissen in (geconsolideerde) jaarrekeningen in overeenstemming met de vigerende wet- en regelgeving, standaarden en beroepsethische codes, zijn verwerkt	a. heeft inzicht in Nederland geldende objectieve recht met bijzondere aandacht voor het economisch privaatrecht, boven-nationale recht, publiekrecht en privaatrecht. b. heeft inzicht in de loon- en omzetbelasting c. kan zelfstandig oplossingen vinden voor praktijkproblemen met de loon- en omzetbelasting	a. kan de voor de beroepspraktijk relevante regels van het vermogensrecht en het ondernemingsrecht zelfstandig toepassen. b. kan de omvang van belastingschulden bepalen	a. kan beoordelen of de externe verslaggeving voldoet aan de maatschappelijke normen b. heeft beperkte kennis van de regelgeving van het IASB en de Amerikaanse externe verslaggeving.	
12. processen, systemen en beheersingsmaatregelen van de bedrijfsactiviteiten te doorgronden met de voor het kunnen identificeren van bedrijfs- en controlerisico's noodzakelijke diepgang	a. heeft inzicht in de algemene beginselen van accountancy en bedrijfseconomie: methodologie, wetenschappelijk denken, bedrijfseconomisch denken, planning, risico-analyse. b. heeft kennis en inzicht in de basisprincipes van financiering, met name van het kasstroomdenken en risicoanalyse. c. beheerst de kwantitatieve methoden en technieken die nodig zijn om economische gegevens te verzamelen, weer te geven, te analyseren en te interpreteren; d. heeft basiskennis van eenvoudige instrumenten en kan deze toepassen. e. heeft inzicht in de wijze waarop gegevens verzameld worden en systematisch verwerkt en vastgelegd in comptabele systemen.	a. Heeft kennis van geavanceerde management accounting instrumenten en kan deze instrumenten toepassen. b. kan de effectiviteit van gecombineerde instrumenten in een gegeven situatie beoordelen. c. kan bij de opzet van een controleplan relevante bedrijfsonderdelen onderscheiden en verbindingen daartussen en de afgrenzing met partijen daarbuiten d. heeft kennis en inzicht in risicobepaling, risicobeheersing, theoretische modellen van prijsvorming en waardebeoordeling van ondernemingen. e. heeft inzicht in het gedrag, ontwerp, gebruik en implementatie van de bestuurlijke informatieverzorging f. kan een deskundig oordeel geven over het functioneren van bestaande management-controlsystemen.	a. kan verschillende theoretische concepten en modellen ten aanzien van interne beheersing doorgronden b. kan een afweging van maken van de kosten en effectiviteit van een bepaalde oplossing c. heeft diepgaand begrip van en inzicht in de verschillende aspecten die het controlerisico bepalen. d. heeft inzicht in de eisen waaraan een systeem van interne beheersing moet voldoen in het kader van de risicoanalyse en de evaluatie van interne beheersing.	
13. gevolgen van veranderende regelgeving in het accountantsberoep te begrijpen en deze veranderende regelgeving, mede vanuit de reeds verworven kennis en vaardigheden eigen te maken en te kunnen toepassen	a. kan een opdracht individueel uitvoeren b. kan in teamverband opdrachten uitvoeren c. kan zich zelfstandig theorie eigen maken. d. kan in groepen opdrachten uitvoeren volgens een standaardwerkwijze en onder begeleiding van de docent.	a. kan zelfstandig en in groepsverband een casus uitvoeren b. kan in groepsverband theorie bespreken e. kan in groepsverband een wetenschappelijk artikel analyseren en presenteren	a. heeft kennis van de effecten voor accountants van nieuwe regelgeving op het gebied van de ethiek (13)	
14. zowel zelfstandig als in teams te kunnen samenwerken in de beroepspraktijk			a. kan een verslag schrijven van een groepsdiscussie b. kan in groepsverband de relatie tussen theorie en praktijk bespreken.	

EINDTERMEN			
PROFIEL	PROPEDEUSE	BACHELOR	MASTER
<p>De afgestudeerde heeft het vermogen:</p> <p>15. de verworven kennis en inzichten op het vakgebied en relationele vaardigheden te gebruiken in de beroepsuitoefening en zowel in woord als in geschrift op adequate wijze te communiceren met beroepsgenoten en niet-deskundigen</p>	<p>De geslaagde propedeusestudent:</p> <p>a. kan een actieve bijdrage leveren aan de bespreking van de stof, kan de resultaten van een opdracht presenteren. b. kan een oplossingsrichting geven ter verbetering c. kan functioneren als een gesprekspartner in de dagelijkse controlepraktijk.</p>	<p>De afgestudeerde bachelor:</p> <p>a. kan als volwaardige gesprekspartner fungeren in fiscale discussies b. kan een uitgewerkte casus presenteren en bespreken c. kan advies uitbrengen voor het verbeteren van het management-controlsysteem. d. kan zijn oordeel over het functioneren van management-controlsystemen met senior accountants en senior managers bespreken.</p>	<p>De afgestudeerde master:</p> <p>a. kan als interne of externe gesprekspartner van de leiding van organisaties fungeren over vraagstukken op het gebied van de externe verslaggeving. b. kan een wetenschappelijk onderzoek rapporteren, presenteren en verdedigen c. kan de gekozen oplossingen op een professionele wijze presenteren d. kan de aanpak van een specifiek controlevraagstuk op overtuigende wijze presenteren.</p>
<p>16. in de (toekomstige) beroepsuitoefening op een integrale wijze te functioneren, zich te kunnen verantwoorden en in situaties, waarin sprake kan zijn van tegenstrijdige belangen en inzichten, te komen tot een eigen afweging, oordeelsvorming en professioneel handelen.</p>		<p>a. kan problemen in de organisatie herkennen die vanuit de verantwoordelijkheid van de accountant gezien vragen om signalering en advisering, zoals mogelijke fraudegevoelige relaties b. kan een zgn. management letter opstellen, in aanvulling op de accountantsverklaring, waarin de directie op specifieke misstanden dan wel verbeterpunten kan worden gewezen. c. heeft inzicht in de ethische aspecten van assurance</p>	<p>a. heeft inzicht in de verschillende belangen en inzichten met betrekking tot specifieke maatschappelijke verantwoording (bijv. sustainability) b. heeft diepgaand begrip van en inzicht in het proces van oordeelsvorming en de basisbeginselen van beroepsethiek voor accountants. c. heeft kennis van en inzicht rapportering van bevindingen: managementletters</p>

BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S

Bacheloropleiding Accountancy

VAK	Afkorting	EC
<u>1e semester</u>		
Intro	Intro	1
Beginselen Accountancy	BACC	4
Comptabele Aspecten Financial Accounting 1	CAFA 1	5
Financiering 1	FIN1	6
Beginselen Recht	BERE	6
PLDJ 1	PLDJ 1	0,5
<u>2e semester</u>		
BIV-Inleiding	BIV-Inl	8
Statistical Estimation & Testing	SET	5
Comptabele Aspecten Financiering	CAFI	4
<u>3e semester</u>		
Summercourse De Robuuste Accountant	SC DRA	2,5
Auditing Beginselen	AudB	6
Management Accounting	MAC	8
Belastingrecht 1	BL 1	4
<i>Totaal Propedeuse</i>		60
<u>4e semester</u>		
Management & Organisatie	M&O	6
Comptabele Aspecten Financial Accounting 2	CAFA 2	8
Algemene Economie 1	ALEC 1	4
PLDJ 2	PLDJ 2	2
<u>5e semester</u>		
Summercourse Issues in Financial Accounting	SC IFIAC	4
Financial Accounting	FIAC	6
Financiering 2	FIN 2	4
Algemene Economie 2	ALEC 2	4
<u>6e semester</u>		
Management Control	MACO	8
Belastingrecht 2	BL 2	5
Belastingrecht 3	BL 3	5
<u>7e semester</u>		
Summercourse Financiering 3	FIN 3	4
Ondernemingsrecht	ONRE	6
Sampling & Regression Analysis	SRA	5
Fraude & Witwassen	F&W	3
Reflectie Accountantspraktijk ³	RAP	5
<u>8e semester</u>		
Auditing Theory	AUTY	6
Financial Accounting Theory	FAT	6
BIV-Business Information Systems	BIV-BIS	6
Reflectie Accountantspraktijk ³	RAP	5
PLDJ 3	PLDJ 3	2
<u>9e semester</u>		
Summercourse Reflectie Accountantspraktijk ³	SC RAP	3
Bachelorscriptie	BS	13
<i>Totaal hoofdfase</i>		120

Masteropleiding Accountancy

VAK	Afkorting	EC
Externe Verslaggeving	EV	10
Corporate Governance	COGO	4
BIV-Interne Beheersing	BIV-IB	9
Advanced Auditing	ADVA	7
Academic Research in Accountancy	ARIA	7
Advanced Research Course Accountancy	ARCA	6
<u>Masterscriptie</u>	MS	<u>17</u>
<i>Totaal Master</i>		60

BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA

Maandag 10 december 2018

09.00	09.15	Ontvangst
09.15	12.30	Vorbereidend overleg en instructie panel
12.30	13.30	Lunch en rondleiding landgoed/kasteel
13.30	14.15	Gesprek inhoudelijk verantwoordelijken
14.15	15.30	Studenten en alumni B en M Accountancy
15.30	16.00	Intern overleg panel
16.00	16.45	Docenten B en M Accountancy
16.45	17.15	Opleidingscommissie
17.15	18.00	Examencommissie

Dinsdag 11 december 2018

09.00	09.30	Aankomst, intern overleg panel, inzien documenten
09.30	10.00	Studenten/alumni M Controlling
10.00	10.30	Docenten M Controlling
10.30	11.00	Studiecoaches/Heads of Programs
11.00	11.30	Intern overleg panel
11.30	12.00	Onderzoeksvaardigheden
12.00	12.30	PLD/interviewmethodiek
12.30	13.00	Lunch
13.00	14.00	Eindgesprek management
14.00	17.00	Opstellen oordelen
17.00	17.30	Vorbereiden mondelinge rapportage
17.30	18.00	Mondelinge rapportage voorlopig oordeel

BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek vijftien eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Accountancy en vijftien eindwerken van de masteropleiding Accountancy. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

- handboek basiskwalificatie onderwijs
- Quality Handbook
- jaarverslagen bachelor en master accountancy 2016-2017
- notulen opleidingscommissie 2017-2018
- handboek voor examencommissies Nyenrode Business Universiteit
- huishoudelijk reglement van de Examencommissie Accountancy, Controlling & Fiscaal Recht
- jaarverslag examencommissie accountancy, controlling & fiscaal recht 2017-2018
- Assessment policy Nyenrode Business Universiteit, zoals vastgesteld op 26 januari 2015 door de universiteitsraad
- correctieprocedure schriftelijke tentamens
- notulen overleggen over personeelsbeleid 2016-2017
- uitkomsten uitstroomonderzoek 2016-2017
- resultaten alumni-enquêtes 2017
- bevindingen externe toetsing masterscripties 2017
- overzichtsrapportage uitslagen tentamens accountancy maart-juni 2018
- voor alle hoofdvakken het onderwijsmateriaal en de cursusevaluaties
- een selectie publicaties: Propedeusegids Accountancy, Bundel Brenda Westra Opinieprijs 2018, Year Overview 2017 van Nyenrode